Narodna in Študijska
Knjižnica via Geppa, 9
TRIESTE

1. maja

List izhaja ob sobotah. Posamezna številka 25 lir, zaostale številke dvojno. Naročnina: celoletna 1100, polletna 600, trimesečna 350, mesečna 90 lir. Oglasi: 30 lir mm v širokosti 1 stolpca, plačajo se vnaprej

DELO

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto IX štev. 18 (447) TRST - SOBOTA, 11. MAJA 1957 Posamezna štev. 25 Lir

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: TRST, ulica Capitolina 3; telef.: 44-046 in 44-047
Odgovorni urednik: RUDOLF BLAŽIČ (Biagi)
založništvo „Dela": tiska tip. Riva ul. Torrebianca 12

28. 29. in 30. junija bo VI. kongres Komunistične partije TO

● *Sklep sprejet na zasedanju CK 27. aprila*

● *Delovanje partije v predkongresni fazi*

Na zasedanju, ki je bilo 27. aprila je Centralni komite Komunistične partije Tržaškega ozemlja sklenil, da bo VI. kongres naše partije v dneh 28., 29. in 30. junija. CK poziva vse tovariše naj vsestransko pospešijo delovanje partije v sekcijah in celicah za ojačanje kampanje pridobivanja novih članov v imenu Gramscija; naj krepijo partijo preko živahnejšega notranjega življenja z organiziranjem plenumov, konferenc in debat. Od tega dela je namreč v veliki meri odvisen politični uspeh našega kongresa.

VI. kongres, ki si postavlja kot osnovni cilj spremenitev naše partije v avtonomno federacijo KPI, je važen političen dogodek, ki ga je treba skrbno pripraviti z navdušenjem, načrtnim delom in z aktivnejšo udeležbo v vseh borbah delovnih ljudi.

CK poziva obenem vse tovariše naj dajo največjo pomoč in podporo komunistični mladini, ki se isto tako pripravlja na svoj kongres.

Na istem zasedanju je tov. Vidali počastil spomin Antonia Gramscija, ob 20. obletnici smrti. CK je odobril delovni načrt za svečano proslavo gornje obletnice ter nakazal, da je treba široko popularizirati življenjepis in delo velikega voditelja in ustanovitelja KPI, ker je to povezano s pripravami za kongres in kampanjo pridobivanja novih članov.

Kongres ZKM preložen na 26. maja

Na zadnjem zasedanju je CK ZKM, po preučitvi priprav za kongres organizacije sklenil, da se kongres odloži na 26. maja zato, da bodo imeli vsi mladinski krožki večjo možnost izpolniti vse svoje naloge in doseči postavljene cilje. CK je obenem ugotovil pozitivne rezultate večjega števila mladinskih krožkov, ki so vidni iz spodaj navedenih podatkov.

Izročenih je bilo nekaj sto izpolnjenih obrazcev mladinskega referenduma, na katerega so do sedaj večinoma odgovorili mladinci in mladinke, ki niso vpisani v ZKM. V polnem teku je tudi preiskava med brezposelno mladino in dijaki o njihovih socialnih razmerah. Zbralo se je bogat dokazni material o njihovih življenjskih pogojih, ki bo mnogo koristil za bodoče akcije.

Vpisalo se je do sedaj v ZKM 60 novih članov, za kongres ZKM pa je bilo nabranih 60.000 lir; kampanja je seveda še v teku.

Zato mora odložitev kongresa omogočiti izboljšanje teh delnih rezultatov in dosego končnega cilja. Pred mladinske krožke se postavlja naloga, da skrbno pripravijo krajevne kongrese, ki naj bodo navdušene mladinske manifestacije za mir, gospodarsko obnovo Trsta in za socializem.

Objavljamo nekatere datume krajevnih kongresov mladinskih krožkov:

Sv. Križ: v soboto 11. maja ob 20.30 v Ljudskem domu;
Dolina: v sredo 15. maja ob 20. uri na sedežu partije.
Sv. Jakob: v petek 17. maja ob 20. uri na sedežu partije;
Škedenj: v petek 17. maja ob 20. uri.
Opčine: v petek 17. maja ob 20. uri v Ljudskem domu.

Tov. Alicata v Jugoslaviji

Te dni je na obisku v Jugoslaviji tov. Mario Alicata, član vodstva KPI, ki je imel že vrsto predavanj o Gramsciju. Tov. Alicata se mudi v Jugoslaviji kot gost inštituta za proučevanje delavskega gibanja; v torek ga je sprejel član IK ZKJ Aleksander Rankovič.

PRED KONGRESOM

ribližno dva meseca še manjkata do našega kongresa, je bil sklican za 28., 29. in junija. Hočem opozoriti, da ne še malo časa za pripravo rega kongresa. Potrebno je, se izkoristi vsak dan, vsako za priprave z organizacijga in političnega vidika. Iznost kongresa ni v tem, da rši leto dni prej. Mednarodnacionalni in krajevni doki bi opravičili to sklicanje zaradi tega je to šesti kon-. Gre za velik dogodek, ker to zadnji kongres Komunine partije Tržaškega ozem. Sklican je bil, da se sprei partijo v federacijo Konistične partije Italije. rinajst let smo bili ločeni italijanskega komunističnega anja, ki smo mu pripadali od njegove ustanovitve. Doli smo težke trenutke. Naša tija se je prekalila in utrpreko zapletenih faz delo- in preko političnih ter podarskih borb, ki so oboile zgodovino našega delavga razreda. Mi smo lahko poni na to bitko, v kateri se kljub tolikim oviram, preusila enotnost med Slovenci Italijani. Zvesta tradicijam a delavskega razreda, je napartija nosila visoko dvigno zastavo razredne borbe in elističnega internacionalizma. vo zakaj stopamo kongresu roti trdno združeni, zaključemo poglavje naše zgodoe in odpiramo novo z uglen, občudovanjem in solidartjo velikih delovnih množic. ato gremo kongresu naproti dostjo in navdušenjem in naavamo ga zaključiti z ljudmi veselicami v vseh sekci-. V okviru priprav nameravano ojačati naše organizacijdelo, politično propagando, ološko diskusijo in istočasno spevati z večjim elanom v bah delovnih ljudi, prav pono v borbi za premirje v posnih eksplozijah jedrnega oja in za razorožitev. Tri mpanje imamo v vidiku konsa: pridobivanje novih čla-, širjenje tiska, zbiranje denih prispevkov.

Kampanja pridobivanja nočlanov teži na povečanju vila naših članov in poživitvi ranjega življenja in izboljju kolektivnega vodstva. Vrse v imenu Gramscija, ustaitelja in genialnega voditeKPI, čigar 20. obletnico rti v ječi proslavljamo v ceah, sekcijah in v javnosti. pularizirati Gramscija poni pripovedovati slavno zgovino KPI, njen program, njeborbe in usmeritve. Vzgajati rtijo na podlagi njegovih naov pomeni napraviti iz naše anizacije resnično predstražo delavskega razreda, ki je tesno povezana z množicami in njihovimi borbami in je sposobna premostiti blebetavi maksimalizem in revizionistične poskuse.

Ko v tej kampanji posvečamo pozornost ženam, moramo obenem aktivno in konkretno pomagati naši mladini v pripravah njenega kongresa, ki je bil sklican za 26. maja. Kongres mladine mora biti manifestacija moči, istočasno pa tudi opozorilo prebivalstvu, strankam, oblastem in sindikalnim organizacijam o gospodarskem, socialnem in moralnem položaju tržaške mladine. Nikoli ne smemo pozabiti, da je tudi bodočnost naše partije v močni, številni in dobro organizirani komunistični mladini, ki je sposobna postaviti se na čelo borb vse mladine in tolmačiti njene težnje in potrebe.

Imamo nadalje kampanjo za širjenje tiska, ki si je zadala nalogo, da zviša število naših bralcev. To se lahko uresniči. Zadostoval je majhen napor sekcij in v več okrajih se je širjenje tiska podvojilo.

In končno je še kampanja zbiranja prispevkov za sklad kongresa, ki ne sme ovirati nabiralne akcije CGIL, v kateri morajo biti komunisti v prvih vrstah. Zato, da se preprečijo vmešavanja, partija ne nabira prispevkov za svojo kampanjo ne v tovarnah in v splošnem tudi ne na deloviščih.

Rekli smo, da je še malo časa do kongresa. Zaradi tega je treba v celicah in sekcijah dobro organizirati diskusijo. Poznati resolucije, ki jih je odobril VIII. kongres KPI, poznati statut, ki bo tudi naš, ozreti se na zadnje leto našega delovanja in si ustvariti sodbo ter določiti perspektive za bodočnost v okviru sklepov KPI: to je naša naloga. Naša partija je navajena diskusije in z nekoliko dobre volje nam bo uspelo diskusijo «planificirati» in jo povezati z današnjimi borbami, vključno z borbo za deželno ustanovo, ki mora postati ena izmed poglavitnih borb. Od ustanovitve deželne ustanove je namreč odvisna rešitev naših poglavitnih gospodarskih in upravnih problemov.

Ni izključeno, da bomo imeli letos nove upravne volitve. Sedanji občinski svet zgleda kot ladja, ki je v stalni nevarnosti, da se potopi. Prihodnje leto bodo šli Tržačani na politične volitve, da si izberejo svoje poslance in senatorje. Vsi se že pripravljajo na te dogodke. Mi ne smemo zaostati in kongres bo solidna izhodna točka za ojačanje našega delovanja in borb.

Že danes lahko zagotovimo našim nasprotnikom, ki vidijo in predvidevajo v tem kongresu nove krize, propade in prevrate za naše gibanje, da bodo doživeli tudi tokrat bridko razočaranje.

VITTORIO VIDALI

Sestanek predstavnikov Furlanije in Trsta za deželno avtonomijo

Prve dni tega meseca so se sestala v Vidmu vodstva federaciji KPI iz Vidma, Gorice in Pordenona skupno s predstavniki Centralnega komiteja naše partije. Razpravljali so o vprašanju deželne avtonomije ter še posebno o možnostih ustanovitve dežele Furlanija-Julijska krajina. Ugotovili so, da so se v zadnjem času razvile razne pobude okrog tega vprašanja, ki so se konkretizirale s predložitvijo v parlamentu raznih zakonskih osnutkov za novo deželno tvorbo.

Do sedaj so bili predloženi trije osnutki, kar dokazuje, da si gibanje za deželno avtonomijo vedno bolj utira pot med ljudstvom. Na sestanku so preučili in primerjali predložene zakonske osnutke ter ugotovili, da je osnutek, ki ga je predložil PSI, razen nekaterih očitnih protislovij, v bistvu v skladu z osnutkom KPI. Osnutek demokristjanov se razlikuje od našega predvsem zaradi omejenih zakonodajnih pravic, ki so predvidene za deželo glede na vprašanja, katera so življenjske važnosti. Poleg tega se v osnutku ne omenjajo zahteve Tržačanov in sploh ni govora o narodnih pravicah manjšin.

Predstavniki naše partije so podčrtali, da osnutek KPI izraža te zahteve in so obenem objasnili predlagane popravke, ki so bili poslani parlamentarni skupini KPI. Zakonski osnutek KPI je bil ugodno sprejet v širokih krogih ljudstva. Sedaj ga bo treba še bolj popularizirati, ker bo brez dvoma s široko diskusijo in študijem podrobnih problemov, ki so zapopadeni, mogoče sestaviti enoten osnutek, ki bo najboljše odgovarjal ljudskim težnjam. V diskusijo so zato poklicane vse stranke in organizacije ter ustanove, ker bo iz tega izšla usmeritev ljudstva in parlamenta. Le s široko akcijo bo mogoče doseči kar najbolj demokratičen zakon, ki bo odgovarjal ljudskim interesom.

V diskusiji na sestanku so predstavniki KPI in naše partije obenem ugotovili, da se z raznih strani postavljajo ovire, ki naj bi preprečile ustanovitev v državnem okviru katere koli avtonomne dežele. Predvsem je to opaziti pri DC in nekaterih ministrih, ki se upirajo izvajanju točno določene obveze, predvidene v republiški ustavi. Zato je bilo sklenjeno, da se ojači borbo za odobritev zakona Amodeo ter se obenem poziva vse prebivalstvo naj izrazi svojo voljo, kar bo nedvomno vplivalo na odločitev v parlamentu.

Odobritev zakona Amodeo je velike važnosti, ker daje ta zakon možnost deželnemu svetu, da sestavi v krajevnem merilu statut za našo deželo, ki ga mora nato odobriti z ustavnim zakonom parlament.

Na sestanku je bilo nadalje sklenjeno, da se bo predlagalo gibanju za deželno avtonomijo sklicanje drugega deželnega zborovanja, kjer bo prav gotovo prišla debata še bolj do izraza. Deželno zborovanje bo obenem napotilo za široko kampanjo, ki naj kot zaključek privede do ustanovitve avtonomne dežele Furlanija-Julijska krajina. Tega zborovanja se bodo udeležili tudi predstavniki Trsta.

Vladna kriza v Italiji

◆ *Izjave tov. Togliattija*

V ponedeljek zvečer je Segnijeva vlada podala ostavko v roke predsednika republike Gronchija. Že dan pozneje so se začela prva posvetovanja za sestavo nove vlade. Tako se je končala politična odiseja vladne centristične koalicije, ki ni bila sposobna rešiti problemov, kateri so osnovne važnosti za italijanski narod. Ena izmed posledic padca Segnijeve vlade je tudi izstop socialdemokrata Saragata iz vlade. Očividno se je Saragat bal, da bi izšel na kongresu PSDI poražen, poleg tega pa mu ni bilo težko predvideti, da bo prišlo prej ali slej do vladne krize, ki jo je s svojim korakom samo pospešil.

Dejansko je Saragat likvidiral sedanjo centristično vlado zato, da bi ohranil centrizem. Sedaj bi bil pripravljen podpreti tudi začasno enobarvno vlado, da bi se nato po kongresu PSDI zopet usmeril k štiristrankarski vladni koaliciji.

Po sestanku, ki ga je imel tov. Togliatti s predsednikom republike, je dal novinarjem nekaj važnih izjav. Tov. Togliatti je nakazal kot izhod iz sedanje krize politični preokret, ki naj omogoči, da bodo prišle delovne množice v vodstvo države, zato je treba prenehati s centrizmom in političnimi diskriminacijami proti levičarskim strankam. Sestavi naj se vlada, brez liberalcev, ki naj se opira na levičarske stranke. Sekretar KPI je obenem poudaril nasprotovanje enobarvni vladi DC. Kot prvi korak v zunanji politiki bi morala nova vlada zahtevati naj velesile prenehajo z atomski poskusi.

Po vsej deželi se te dni vršijo sestanki in zborovanja, na katerih se izglasujejo resolucije z zahtevo, da se sestavi vlada, ki bo sposobna izvesti potrebne socialne reforme in vzpostaviti prijateljske odnose z vsemi narodi.

Naša partija je te dni poslala resolucijo, ki zahteva ustanovitev vlade, katera mora upoštevati predloge parlamentarne skupine KPI in izpolniti dane obljube glede Trsta ter se zavzeti za ustanovitev dežele Furlanija - Julijska krajina.

Trst potrebuje delavno in pošteno občinsko upravo

◆ *Kakšen obč. odbor predlaga PSDI*

◆ *Naše stališče*

V trenutku, ko je naš list že v tisku, se zopet sestane tržaški občinski svet za izvolitev župana in nato občinskega odbora. To je druga seja po ostavki Bartolija in odbora. Na prvi seji, ki je sledila ostavki, ni prišlo namreč do zaključka, ker nihče izmed kandidatov za županovo mesto ni prejel potrebne večine glasov. Takrat je Bartoli prejel samo 20 glasov, to je glasove demokristjanov, dočim je socialdemokrat Dulci prejel 25 glasov.

Predno še enkrat spregovorimo o rešitvi krize in o raznih stališčih, je potrebno podčrtati, da je za to stanje kriva predvsem DC skupno s svojimi eksponenti, ki niso držali obljub danih ob izvolitvi župana in odbora. Svoj mandat so izpolnjevali enostransko in izvajali pogubno politiko, ki je privedla do še večjih bremen za družinsko bilanco Tržačanov. Eksponenti DC so dali prejšnjemu občinskemu odboru izrazit pečat pravcatega mrtvila, ker ni popolnoma nič prispeval za rešitev resnih tržaških problemov ter celo preprečil, da bi razne občinske komisije zaključile sestavo skupnega načrta zahtev za gospodarsko obnovo Trsta, ki jih je bilo treba predložiti rimski vladi.

Manevri, zakulisne spletke, igračkanje za hrbtom prebivalstva, vse to je še poslabšalo položaj in je razširilo krog odgovornosti.

Danes je treba najti pot, da se pride iz tega položaja, da bo dobilo mesto res delavno in pošteno občinsko upravo, katera se bo zanimala za bodočnost in probleme Trsta. To pa ni mogoče, če se vztraja na imenu Bartolija, kot vztraja demokristjanska občinska skupina (čeprav je v notranjosti razdvojena), ali pa če se hoče ubrati pot enobarvnega, to jo klerikalnega odbora in se pri tem prišepetuje gospodarski in politični desnici.

Socialdemokratje so predlagali sestavo novega odbora z DC, PSDI, PRI, PSI, Unità Popolare in MEN, ki bi imel za sabo večino, s programom zaščite koristi prebivalstva, prav posebno revnejših slojev. Na tej podlagi je kandidat P.S.D.I. za županovo mesto prejel prejšnji teden na občinski seji več glasov kot Bartoli. Z naše strani smo izjavili, da bo naše zadržanje do takega odbora blagohotno, čeprav so komunisti izključeni. Nikoli se nismo in se tudi danes, kot v bodoče, ne bomo potegovali za stolčke. Vedno so nam bili pri srcu v prvi vrsti interesi mesta in delovnega razreda.

Naše zadržanje je jasno in premočrtno, tudi če nekaterim ni po volji in če kak socialdemokrat misli, da ni to zadržanje «samostojno» in «pogojno». Dejstvo je, da so odgovornosti dovolj jasne, bodisi tistih, ki so povzročili ta položaj, kot tistih, ki morajo izpolniti obveznosti in jih mora razvoj dogodkov marsičesa naučiti, da ne bo njihova krivda še večja.

Danes ni časa za manevre. Nočemo obnovitve Bartolijeva odbora in nočemo enobarvnega odbora. Tržačani nočejo takih rešitev. Nočemo komisarja, ker bi bilo to na škodo vsega mesta. Na DC in na druge bo padla težka odgovornost, da pripeljejo občino na to pogubno pot, če hočejo še stopati po krivuljastih stezah preteklosti, to je po stezah manevra, spletkarjenja, izdajstva obljub in obveznosti.

V takem primeru bodo tržaški volivci presojali in povedali svoje mnenje na volitvah, ki jih bo treba takoj razpisati.

Zaskrbljenost spričo *blazne tekme* v atomskem oboroževanju

▶ *Miroljubni predlogi ZSSR*

▶ *Nečuveni sklep NATO*

▶ *Pobude proti atomski grožnji v Italiji*

Glavni štab NATO bo takoj razpolagal z atomskim orožjem in vodenimi jedrskimi izstrelki. To je nezaslišani sklep, ki ga je v Bonnu sprejelo prejšnji teden 15 atlantskih ministrov. Toda jedrsko in atomsko orožje, ki so ga Američani že nakopičili v Evropi, ne bo izročeno vojskam držav, ki so članice Atlantskega pakta, marveč bo z njim razpolagal vrhovni poveljnik NATO, ameriški general Norstad. Ameriška agencija A.P. ve tudi povedati, da predstavniki 15 držav Atlantskega pakta sedaj proučujejo neki «tajni načrt», na podlagi katerega bi se dalo to orožje takoj na razpolago, kjer koli bi se pokazala potreba za «obrambo Evrope». S tem, da razpolaga z atomskim orožjem edino ameriški general Norstad se postavljajo članice Atlantskega pakta v še večjo vojaško odvisnost ZDA.

Vest o težkih odločitvah, ki so izšle iz zasedanja NATO, so seveda vzbudile resno zaskrbljenost v svetovni javnosti. Človeštvo je tem bolj zaskrbljeno, ker ZDA in Anglija nočeta sprejeti miroljubnih predlogov, ki jih je že večkrat postavila Sovjetska zveza. Prav v zadnjem času je sovjetska vlada predlagala skupno ukinitev vseh atomskih poskusov, kar bi dalo možnost, da pride do učinkovitejših pogajanj za razorožitev, poleg tega pa bi se človeštvo rešilo pred nevarnostjo radioaktivnosti, ki nastajajo pri poskusih z atomskim orožjem.

Razen predloga za prenehanje poskusov z atomskim in jedrskim orožjem, je SZ predlagala ustanovitev demilitariziranega nevtralnega pasu, ki naj bi oddaljil za nekaj sto kilometrov vojaška oporišča NATO in Varšavskega pakta. Toda ta predlog je naletel pri vladah, ki tekmujejo v atomski oborožitvi, na gluha ušesa. Adenauerjeva vlada je na vse sovjetske predloge odgovorila z naravnost izzivalnim tonom. Adenauer skuša obtoževati Sovjetsko zvezo izsiljevanja in groženj ter postavlja kot pogoj za zavrnitev atomskega orožja, splošno in kontrolirano razorožitev.

Na istem stališču sta ZDA in Anglija. Državni tajnik za zunanje zadeve ZDA Dulles je na svojem povratku z zasedanja NATO izjavil, da se v celoti strinja z uporabo vseh razpoložljivih modernih sredstev. Maršal Montgomery je moral sicer priznati, da ni takojšnje nevarnosti atomskega napada s strani Sovjetske zveze; vendar pa bi bila po njegovem mnenju «blaznost ustaviti razvoj atomske bombe».

Toda ZDA se danes ne zadovoljujejo več s tem, da zalagajo vojske NATO z atomskim orožjem. Začele ga bodo pošiljati tudi na Formozo, kjer imajo svoja vojaška oporišča. To se je zvedelo iz skupnega poročila, ki sta ga izdali vladi ZDA in Čankajšeka. Ameriška letala na Formozi bodo namreč opremili z vodenimi izstrelki «Matador», ki dosežejo daljavo kakih tisoč km.

Spričo vedno večje atomske nevarnosti, ki se zaenkrat konkretizira v predvidenih poskusnih eksplozijah, se v vsem svetu konkretizirajo večje in manjše protestne akcije, ki zajemajo ljudi vseh slojev in poklicev, od preprostega delavca pa do uglednega znanstvenika. Tako je morala Anglija, spričo odpora javnega mnenja, odložiti svoje poskuse z vodikovo bombo na Božičnih otokih na mesec junij. V zvezi s temi poskusi je dr. Linus Pauling, Nobelov nagrajenec za kemijo izjavil, da bodo ti poskusi stali najmanj tisoč človeških življenj ter povzročili kakih 20.000 primerov kostnega raka.

Posebno aktivno je postalo v zadnjem času gibanje partizanov miru v Italiji. Toda protesti proti atomskemu oboroževanju se širijo tudi izven vrst tega gibanja. Tako imamo primer občinskega sveta v Veroni, ki se je enoglasno izjavil za prenehanje atomskih poskusov, poleg še cele vrste sestankov vidnejših osebnosti iz področja kulture in znanosti, zdravstva itd., ki so se javno izjavile proti atomskemu in jedrskemu orožju.

Zmaga KPI na občinskih volitvah

Na občinskih volitvah, ki so bile v nedeljo v pokrajinah Marche, Toscana in Sardinija, beleži KPI viden napredek, predvsem na račun DC. Občine Falconara Marittima, Chiaravalle in Camerata Picena so zopet prišle v roke svetovalcev KPI in PSI, ki so skoro povsod predložili enotne liste. Levičarske stranke so poleg tega iztrgale DC občini Mamoiada in in Lodè na Sardiniji.

Zasedanje Vrhovnega sovjeta

Te dni se je v Moskvi sestal ovni sovjet ZSSR, ki razpravlja o reorganizaciji sovjetskega gospodarstva. Glavno poročilo je podal tov. Nikita Hruščev, ki je obrazložil svoje teze o spremembah v industriji. V svojem poročilu je poudaril, da je treba težišče vodstva industrije in gradenj prenesti na krajevne baze, to je približati čimbolj tovarnam in krajem dnje. Uprava narodnega gospodarstva naj čimbolj temelji na teritorialnem načelu. Predlaga je, naj se ukine 20 ministrstev, ki se tičejo industrijske proizvodnje in predelovanja surovin tako, da jih bo ostalo samo še osem.

Tov. Hruščev je podčrtal, da Vrhovni sovjet nalogo zaključiti diskusijo o reorganizaciji, ki je bila izredno široka. Na sestankih se je razpravljalo na 514.000 zborovanjih in sestankih, prisostvovalo je nad milijonov delovnih ljudi, od katerih je nad 2 milijona stavilo svoje predloge in pripombe. Tisk je objavil 68.000 razprav. V svoje teze je tov. Hruščev vnesel celo vrsto predlogov, ki so prišli iz vrst ljudstva.

Za novega predsednika avstrijske republike je bil izvoljen socialdemokrat Adolf Schaerf, ki so ga poleg socialdemokratov podprli tudi avstrijski komunisti

Prvomajsko zborovanje CGIL na trgu Perugino

POLITIKA IN GOSPODARSTVO

V sekcijah in celicah diskusija o statutu KPI

Med problemi o katerih se diskutira v predkongresni fazi, je za vse tovariše še posebne važnosti statut Komunistične partije Italije, ki ureja notranje življenje nad dva in pol milijona članov.

Statut, ki ga je odobril VIII. kongres ohranja in celo podčrtuje potrebo po partiji novega tipa, ki je bila ustanovljena v Italiji takoj po osvoboditvi. To je partija delovnih množic, ki jo sestavlja veliko število delavcev, kmetov in naprednih intelektualcev.

Ne more biti dvoma, da partija kot je KPI, ki je dala misleca in voditelja kot je bil Gramsci, partija, ki je aktivno kljubovala fašistični diktaturi, bodisi v Italiji kot v inozemstvu in je dala tako velik doprinos v vodstvu in z borci v osvobodilni borbi, bo gotovo znala voditi vso organizacijo po poti, ki jo nakazuje statut VIII. kongresa.

Statut je osnovni zakon partije in ureja njeno notranje življenje. Člani partije in partijske organizacije ga morajo spoštovati in skrbeti, da se ga spoštuje. Prvi pogoj, da se zagotovi spoštovanje statuta je, da se ga pozna, preuči, da se ga obrazloži članom, prav posebno novim članom.

Poedini členi statuta podčrtujejo kot trajno veljavno načelo, to je demokratični centralizem, ki je osnovno načelo, katero ureja notranje življenje Komunistične partije. Izvajanje tega načela mora imeti pomen borbe proti birokratskemu centralizmu. Statut predvideva naloge izvoljenih organov. Izvoljeni organi se bodo pri določanju linije in vodstvu poslužili sodelovanja širokega kroga tovarišev, ki bodo vključeni v komisije za preučevanje raznih vprašanj in za razne pobude; to bodo tovariši, ki ne pripadajo partijskemu aparatu ali vodilnim organom.

V statutu najdemo novost in sicer, sklicanje vodilnih organov in kongresov na zahtevo ene tretjine vpisanih v terenske organizacije ali odgovarjajoče. To se je uvedlo za vzpodbujanje iniciativ s strani baze in da se preprečijo birokratske okostenelosti. Tudi za važnejše sklepe se bodo vodilni organi poslužili sodelovanja terenskih organov in sicer preko posvetovanj po tisku ali vprašalnih pol.

Največja novost v statutu pa je ustanovitev, v vseh stopnjah organizacije kontrolnih organov, ki bodo stali ob strani vodilnim organom, za spoštovanje demokracije, statuta in za red v upravi. Ti organi so sekcijska nadzorna komisija, federalna in centralna kontrolna komisija, sekcijska, federalna in centralna nadzorna komisija za upravo.

Statut določa kriterij za izvolitev vodilnih organov ter priporoča vključitev delavcev, kmetov, intelektualcev, ki so povezani s proizvodnjo; podčrtuje načelo enotnosti partije, discipline, to je, da vsak član sprejme zavestno program partije in se obveže, da bo deloval za njegovo uresničitev; predvideva nadalje, da se v KPI lahko vpišejo državljani neglede na veroizpoved in njihova filozofska pojmovanja, seveda, da sprejmejo program partije in se obvežejo, da bodo delovali za njegovo uresničitev.

Statut — ki ga morajo tovariši preučiti in razpravljati — izraža demokracijo Komunistične partije Italije, partije, ki je prisotna na vseh področjih nacionalnega življenja, vodi delo za izgradnjo nove družbe preko italijanske poti v socializem, v duhu mednarodne solidarnosti z vsemi bratskimi partijami.

ELIO GIACOMIN

Prvomajska delavska povorka

Tudi letos so se prvomajske delavske povorke in zborovanja na trgu Perugino udeležili tisoči tržaških delovnih ljudi iz vseh mestnih in okoliških okrajev ter s podeželja. Prve skupine so se začele zbirati pri Sv. Jakobu že pred določeno uro in kmalu se je na Largo Pestalozzi zbrala velika množica, ki se je uvrstila v dolgo povorko, ki jo je otvarjala skupina skuteristov z rdečo zastavo. Sledilo je vodstvo nove DZ ter nato delavci iz tovarn in delovišč vseh poklicev in kategorij. Slika nam kaže samo del velikanske povorke, ki se odvija po ulici Madonnina. Prve vrste povorke so se že bližale trgu Perugino, medtem ko so se zadnje skupine še vedno uvrščale pri Sv. Jakobu. Kljub policijskim omejitvah, je tržaško delovno ljudstvo tudi letos pokazalo svojo silo in moč, ki je prišla do izraza v dopoldanski prvomajski manifestaciji, kot tudi na popoldanskih ljudskih veselicah, ki jih je organizirala naša partija.

Diskusija v Sovjetski zvezi o reorganizaciji gospodarstva

- *Najrazličnejši predlogi iz tovarn*
- *Tudi zapadni tisk se po svoje zanima*
- *Grobo potvarjanje sovjetske stvarnosti*

Sovjetski časopisi so na široko odprli svoje strani člankom, pismom in notam oseb, ki v pretežni večini niso profesionisti žurnalizma; gre za delavce raznih kategorij in poklicev, tehnike gospodarstvenike, odvetnike, zdravnike, študente, upravnike, znanstvenike. Vsa dežela sovjetov razpravlja o problemu, ki je življenjske važnosti: kako boljše reorganizirati upravljanje narodnega gospodarstva za pospešitev ritma pohoda v komunizem

Koncem meseca marca so bile objavljene teze iz poročila tov. Hruščeva o «izboljšanju upravljanja industrije in gradbeništva», o katerih bo razpravljal Vrhovni sovjet. Centralni komite KP SZ in ministrski svet ZSSR sta sklenila, da postavita to vprašanje pred vse ljudstvo, ki bo o njem sklepalo. Ko bodo meseca maja poslanci Vrhovnega sovjeta razpravljali o potrebni zakonodaji, bodo popolnoma na tekočem o željah in predlogih ljudstva.

Ni prvič, da se v ZSSR razpravlja o upravljanju narodnega gospodarstva. Toda tokrat gre za korenite spremembe. Do sedaj, to je kakega četrt stoletja so sektorje gospodarstva upravljala ministrstva in osrednji uradi. Sedaj gre za to, da se vodstvo čimbolj približa bazi. Uvajajo se nove oblike na podlagi načela teritorialnosti, kot so posebno gospodarski sveti, ki bodo nadomestili ministrstva in centralne organizme v sektorjih proizvodnje.

Kakšni so razlogi, ki narekujejo to spremembo? V povojnih letih sta industrija in narodno gospodarstvo ZSSR na splošno dosegla zelo visoko raven. Nastale so važne kvalitativne spremembe v razvoju proizvodnje. Hiter tehnični napredek stalno ustvarja nove sektorje, sovjetsko gospodarstvo postaja vedno bolj zapleten in raznolik organizem. V raznih conah prostrane dežele (nekatere od teh presegajo po področju in obsegu proizvodnje najnaprednejše države Zahodne Evrope) je raztresenih nad 200.000 industrijskih podjetji, nad 100.000 gradbišč. Zato je razumljivo, da je vedno težje uspešno voditi vse te komplekse iz enega samega središča.

Diskusija o predlogih Centralnega komiteja KP SZ in sovjetske vlade, ki so obrazloženi v tezah iz poročila tovariša Hruščeva dokazuje, da jih sovjetsko javno mnenje smatra v glavnih obrisih za potrebne.

Kateri so bistveni elementi diskusije, o katerih vprašanjih se največ razpravlja?

Elementi diskusije

Prvo vprašanje o katerem se največ govori, je upravljanje industrije in gradnje na gospodarskem področju. Iznešeni in objavljeni so bili tudi že podrobni predlogi glede ustroja gospodarskih svetov v Moskvi, na področju Leningrada, Belorusije, Estonske, Uzbekistana, Moldavije itd. Seveda ne manjka najrazličnejših predlogov. Ravnatelj neke velike tovarne v Moskvi tov. Tavetkov ne misli, da je potrebno ustanoviti samo velika gospodarska področja. Po mnenju nekaterih, število teh področij ne bi smelo biti večje od števila obstoječih ministrstev.

Slično gledišče izraža predsednik komisije za sestavljanje načrta v Irkutsku tov. Silinski, ki je predlagal ustanovitev gospodarskega sveta za vso vzhodno Sibirijo. Nekateri se s tem ne strinjajo, ker menijo, da bi upravljanje tako obsežnega področja povzročilo prav take težave, kot jih imajo danes ko upravljajo iz prestolnice podjetja, ki so raztresena po vsej deželi in podrejena kateremu koli ministrstvu.

Proces reorganizacije postavlja kot tak resne probleme. Udeleženci diskusije opozarjajo na nevarnost, da bi lahko prišlo do pretrganja gospodarskih vezi, ki koristno vežejo razne pokrajine. Podčrtuje se velika vloga, ki jo ima Gosplan (komisija za državni načrt) pri urejanju načrtov republik, pokrajin, gospodarskih področij, tako da lahko jamči pravilno porazdelitev proizvajalnih sil.

Nekateri predlagajo naj se reorganizacija izvaja postopoma. Tako je n. pr. tov. Glebovski, ravnatelj tovarne mehaničnih izdelkov na Uralu predlagal naj se v prvi fazi še ohranijo ministrstva za gospodarstvo in naj se jih ukine šele pozneje. Ta predlog je naletel na kritike; opozarja se, da bi samo zaviralo reorganizacijo in kompliciralo način upravljanja namesto, da bi ga poenostavilo.

Važne ideje so bile iznešene kar se tiče porazdelitve kadrov. Predlaga se naj se centri za raziskovanja, laboratoriji in višji šolski zavodi premestijo v bližino proizvodnega centra.

Povišanje storilnosti v tovarnah, raztegnitev pravic voditeljev podjetij, pospešitev tehničnega napredka, materialno vzpodbujanje delavcev, izpopolnitev planificiranja in statistike, so samo nekatera izmed številnih spornih vprašanj.

Teze iz poročila niso dogma

Vidno je torej, da udeleženci diskusije ne smatrajo teze iz poročila Hruščeva za dogmo. Treba je takoj poudariti, da ta dokument ni imel nikakor namena dajati definitivna napotila o vseh konkretnih problemih in zato bo novi ustroj izšel iz diskusije, ki je v teku in ratificiral ga bo Vrhovni sovjet. Jasno pa je obenem že danes, da je predložene predloge v svojem bistvu, sovjetsko ljudstvo sprejelo s soglasnim odobravanjem.

Objava tez iz poročila N. Hruščeva in diskusija sta povzročili še drugo diskusijo in sicer v tisku zahodnih monopolov. V resnici ni mogoče govoriti o diskusiji: komentatorji se enostavno prepuščajo fantaziji za potvarjanje značaja gospodarskih ukrepov in položaja v naši deželi. Ker nimamo možnosti, da bi bili v tej tekmi v laganju razsodniki, se bomo zadovoljili z analizo nekaterih tez reakcionarne propagande.

Ta propaganda hoče predvsem prikazati, da naj bi bila reorganizacija oblike upravljanja v ZSSR posledica «krize». Narodno gospodarstvo ZSSR se nenehno razvija; obseg industrijske proizvodnje, nacionalni dohodek, storilnost dela naraščajo s takim ritmom, da bi nas lahko zavidala katera koli kapitalistična dežela; življenjska raven sovjetskega ljudstva se dviga. Treba je v resnici imeti zelo bolno domišljijo, da se vidi v tem znake krize!

Ne gre za krizo, marveč obratno, gre za nagel razvoj našega gospodarstva. Pokazala se je potreba po spremembi oblik gospodarskega upravljanja, da se nudijo večje možnosti razvoju proizvajalnih sil, da se boljše izkoristijo obstoječi viri, da se vzpudbuja iniciativa in energija množic za še hitrejši ritem v razvoju gospodarstva in blaginje ljudstva.

Nova laž buržoaznih novinarjev, ki skušajo klevetati sedanje oblike gospodarskega upravljanja v ZSSR: če se je opustilo stare oblike, če jih celo sovjetski tisk kritizira, to pomeni, da je socialistični sistem uvajal do danes neučinkovite metode gospodarskega upravljanja in da je nenadoma ta sistem v popolnem razsulu.

Primitivno presojanje

To je v resnici precej primitivno presojanje. Tudi iz površnega poznavanja zgodovine gospodarstva ZSSR je znano, da je sovjetski sistem upravljanja in organiziranja gospodarskega življenja popolnoma uspel. Ministrstva in specializirani uradi so vršili velikansko in pozitivno vlogo za razvoj našega gospodarstva. Sistem, ki je do danes v veljavi je omogočil, da se je v kratkem času ustvarilo nove industrije, predvsem težke, da se je zgradilo z brzim tempom specializirane kadre. Zasluge tega sistema so omogočile Sovjetski zvezi, da je postala ne samo druga industrijska sila v svetu, marveč tudi, da je po vojni hitro obnovila svoje gospodarstvo. Zato je reorganizacija gospodarstva dokaz iskanja novih oblik, agilnejših, prilagojenih današnjim pogojem, nikakor pa ni to dokaz napak v socialističnem sistemu.

Ko komentirajo buržoazni polemizatorji teze iz poročila N. Hruščeva, iznašajo večkrat povsem domišljave domneve. V listu «Wall Street Journal» trdi n. pr. Evans, da «se Sovjetska zveza čuti vedno bolj v[illegible] posnemati psihologijo k[illegible]lizma». Londonski «Times» opisuje novi ustroj sovjetskega gospodarstva modruje, da[illegible] zamišljeno «v široki mer[illegible] vzorcu Jugoslavije».

Bistvo dveh diskusij

Upravičeno se lahko č[illegible] vpraša, kjer so ti gospod[illegible] deli kaj takega, ki bi up[illegible] lo njihovo govorjenje o [illegible] manju kapitalizma? Ob[illegible] morda ena sama kapitali[illegible] dežela, kjer bi se lahko [illegible] nekaj kar je podobno [illegible] darskim svetom ali Gosp[illegible] Zelo lahko je najti načelne [illegible] like med predlaganimi [illegible] membami za upravljanje [illegible] jetske industrije in meto[illegible] ki jih imajo danes v Jug[illegible] ji. V Sovjetski zvezi ni ni[illegible] mišljena uvedba takozvane [illegible] tonomije proizvajalcev», [illegible] ne more imeti za veliko[illegible] derno industrijo, ki pot[illegible] centralno vodstvo, nobene [illegible] tične koristi.

Še nekaj besed o verzi[illegible] jo je razširil tisk politič[illegible] sebnosti v nekaterih kapit[illegible] čnih deželah. Ti ljudje [illegible] znali najti nič boljšega, k[illegible] so označili spremembo [illegible] darskega upravljanja v [illegible] za vojaško, to je napadal[illegible] budo. Takšne trditve se [illegible] razlagajo samo z zares ob[illegible] idiotizmom. Avtorji teh t[illegible] verjetno niso zmožni [illegible] drugače, kot na militar[illegible] način, na tekme v oborože[illegible] Če bi imeli le količkaj r[illegible] nosti, bi morali razumeti, [illegible] nobena država, ki ima na[illegible] ne namene, ne bi lotila [illegible] kompleksnih ukrepov za [illegible] ganizacijo svojega gospod[illegible] to tembolj, ker ti ukrepi [illegible] bujajo krajevne iniciativ[illegible] likvidirajo številne cen[illegible] organe.

To je bistvo dveh diskus[illegible] se danes odvijata okrog [illegible] poročila N. Hruščeva. Pr[illegible] plodna in izraža interes[illegible] lovnih ljudi, ima kot ci[illegible] popolnitev oblik in met[illegible] izgradnjo komunistične d[illegible] Druga je dejansko le p[illegible] da bi za vsako ceno blati[illegible] cialistični sistem in kle[illegible] gorečo željo sovjetskega [illegible] stva za nadaljnji procvit [illegible] države. Toda ti poskusi [illegible] vnaprej obsojeni. Ne k[illegible] in ne podtikanja sovraž[illegible] socializma, ne morejo pre[illegible] ti sovjetskemu ljudstvu, [illegible] mu gospodarju v lastni hi[illegible] bi čimbolje rešilo svoje [illegible] ljenjske probleme.

N. OSIPEN

Rojstvo revizionizma

Iz dunajske revije «Weg u. Ziel, ki obravnava vprašanja demokracije in znanstvenega socializma povzemamo članek o nastanku revizionizma.

V svetovnem komunističnem gibanju se mnogo govori o borbi na dveh frontah, proti dogmatizmu in proti revizionizmu.

Dogmatizem, je izpolnjevanje oblik in metod, ki ne odgovarjajo več razvoju; privrženost formulam in citatom, ki nadomeščajo ustvarjalno izvajanje marksizma z njegovim dobesednim tolmačenjem; slepo posnemanje izkušenj bratskih partij, odpovedujoč se izvajanju, ki odgovarja pogojem lastne dežele. *Revizionizem* je sistem pojmov, ki hoče revidirati osnovne pojme marksizma, in sklicujoč se na nove elemente, stvarne ali dozdevne, hoče dokazati, da je razredno gledališče marksizma preveč «ozko», «preživelo», «zastarelo». Dogmatizem in revizionizem si drug drugemu odbijata žogo. Trmoglavi dogmatizem daje lahke argumente revizionistom, dočim breznačelni revizionizem daje dogmatizmu videz pravice do obstoja.

Rojstvo revizionizma predstavlja knjiga Edvarda Bernsteina: «Predpostavke socializma», ki je izšla leta 1898. Če čitamo to knjigo, bomo našli v glavnem vse osnovne linije današnjega revizionizma, čeprav slednji izkorišča danes kot vedno v zgodovini delavskega gibanja geslo «obnovitev». Zanimiv je tudi trenutek, ko je izšla Bernsteinova knjiga. V svojem odgovoru Bernsteinu je Kautsky takrat napisal, da je bila *konjunktura* (to je gospodarska perspektiva, op. prev.) teren, ki je redil knjigo in se je tako izjavil:

Razvojni proces države in družbe

«Bernstein pravi, da so sedanji gospodarski in politični pogoji normalno stanje družbe, pojasnjuje politično stagnacijo kot počasen toda gotov napredek po poti demokracije in socialne reforme, misli, da se današnja nečuvena blaginja lahko podaljša v nedogled in tako prihaja v optimizem pri pojmovanju razvojnega procesa države in družbe, ki je popolnoma brez podlage in se bo moral zrušiti ko bosta nehala politična stagnacija in gospodarska blaginja».

Katere so bile osnovne misli Bernsteinove knjige? Pojem, da so *krize* po zaslugi planificiranega dela kartelov (danes bi rekli «monopolov», op. prev.) in elastičnosti kreditov premoščene do take mere, da «je malo verjetno, da bi se vsaj za precej dolgo dobo pojavile splošne krize v kupčijah, kot so bile prej.» Bernstein je videl jamstvo trajne konjunkture v «novih momentih kapitalizma». Leta dni po izdaji knjige pa je prišlo do velike gospodarske krize.

Bernstein je nadalje odkril, da «*ne obstoja več enoten delavski razred*, marveč cela hierarhija razlikovanih delavcev in da je med posameznimi skupinami samo omejen čut solidarnosti.» Ne obstoja torej več razred proletariata in torej niti zavest proletarskega razreda. To je točno isto, kar je pred dvema letoma «znova» odkril in povedal skoro z istimi besedami Fritz Klenner (sedanji eksponent avstrijskih socialdemokratov, prip. prev.)

Bernstein smatra *parlamentarno demokracijo* kot «ukinitev razrednega gospostva, tudi če ni že dejanska ukinitev, razredov». Parlamentarna demokracija ne nudi «nobenemu razredu politični privilegij» in se nahaja zato iznad razredov. Tako se je že ustvarila idealna država, isto tako dobra in pravična za brezposelne kot za milijonarje, za tiste, ki živijo od dohodkov in za podjetnike.

Razredno gospostvo proletariata

Iz te ocene *splošne demokracije* iznad razredov, je Bernstein izvlekel tudi zanikanje potrebe, da se po poti socializma postavi *razredno gospostvo* proletariata (diktatura proletariata) in da se z vsemi potrebnimi sredstvi podvrže poražene izkoriščevalske razrede. Bernstein je zanikal vladi pod vodstvom delavskega razreda pravico, da se tudi samo dotakne osebne svobode kogar koli. *Kautsky* je na to tako le odgovoril:

«Precej dvomljivo je, da se bo ob polnem spoštovanju njihove osebnosti, lahko prišlo do živega elementom kot so pruski junkerji, Rockefellerji in Goulidi, veliki in mali banditi, ki se zbirajo v francoskih glavnih štabih.»

Čas se po letu 1898 ni ustavil. Toda splošne linije revizionizma so ostale iste in predvsem je enaka njihova smer proti razrednemu gledišču marksizma. Zato so še danes popolnoma veljavne besede, ki jih je napisal Lenin 1899. o revizionizmu:

«In sedaj vprašamo: Kakšen nov doprinos so dali tej teoriji jezični «novatorji», ki so se zbrali okrog nemškega socialista Bernsteina? Prav nobenega. Po njihovi zaslugi znanost, ki sta nam jo zapustila Marx in Engels z dolžnostjo, da jo nadalje razvijamo, ni napravila niti enega koraka naprej. Oni niso naučili proletariata nobene nove metode borbe. Šli so kot raki, pobirajoč drobce zaostalih teorij, medtem ko ne pridigajo proletariatu teorije borbe, marveč teorijo predaje pred najhujšimi sovražniki proletariata, pred vladami in buržoaznimi strankami, ki stalno iščejo nova sredstva za preganjanje socialistov.»

Nemogoče stališče

- *Članek iz sovjetske revije "Novi časi" št. 16, ki ga je spisal J. Slavine*

List «Borba» je 5. aprila objavil članek tovariša Vlajka Begoviča, člana Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. Avtor izraža svoje nezadovoljstvo zaradi nekaterih opazk, ki so bile napravljene tovarišema E. Kardelju in K. Popoviču s strani vodilnih osebnosti Sovjetske zveze in Madžarske ob priliki zadnjih razgovorov v Moskvi. List smatra te opazke za neopravičene in v protislovju z resnico.

Ali je res tako? Opozoriti je treba, da so nekateri jugoslovanski voditelji, zapirajoč oči pred kontrarevolucionarnim značajem vstaje na Madžarskem, mislili, da ji lahko pripišejo «revolucionarni značaj». Pri ocenjevanju teh dogodkov so praktično zavzeli stališče, slično kot imperialisti. Da se človek o tem prepriča, je dovolj če prečita številke «Borbe» v katerih so objavljeni govori E. Kardelja, K. Popoviča in številnih drugih.

V. Begovič hoče na vsak način opravičiti to gledišče o madžarskih dogodkih in zrušiti argumente, ki se postavljajo z druge strani. Zato se je zatekel k metodi, ki je precej primitivna. V. Begovič zbira izjave, ki so jih dali predstavniki madžarske delavsko-kmečke revolucionarne vlade v različnih obdobjih in v različnih okoliščinah. Po avtorjevem mnenju mora ta igra služiti kot opora stališčem nekaterih jugoslovanskih voditeljev glede na kontrarevolucijo na Madžarskem.

Novi elementi za sodbo

Toda kaj pravijo citati, ki jih navaja «Borba». Slednji trdijo samo, da se je prava vloga imperialistov pri organiziranju vstaje odkrivala postopoma kot so se razvijali dogodki, da je izdajstvo Imre Nagyja postalo očividno le postopoma. Povsem naravno je torej, da čim so se pojavljala nova dejstva, so bile sodbe o dogodkih in obnašanju Imre Nagyja popolnejše in jasnejše.

Zelo čudno je, da je «Borba», ki na splošno ne prizanaša z grajo dogmatikov, je tokrat pokazala tak nagib k dogmatizmu. Življenje ne zastaja; z vsakim novim dnem nudi nove elemente za sodbo. Gyorgy Lukacs n. pr., čigar ime je «Borba» tolikokrat citirala, se je sedaj vrnil v Budimpešto. Evo novega dejstva pred katerim bo moral beograjski list sedaj zapreti oči.

Socialistični tabor

Toda V. Begovič se omejuje na ponavljanje mnenj, ki niso ne nova in ne pravilna. Slednji vztraja pri svojih napadih proti madžarskim komunistom in proti delavsko-kmečki revolucionarni vladi. V svojih pripombah k članku V. Begoviča je budimpeštanski list «Nepszada» 12. aprila iznesel izvrstne argumente s katerimi je označil njegove napade kot klevetniške.

V. Begovič hoče dokazati, da so bile kritike iznešene proti nekaterim jugoslovanskim osebnostim, narekovane od nekakih nepoznanih specifičnih namenov.

«Gre za določeno politiko predsodkov, ki so v protislovju z našo stvarnostjo in našimi mnenji» — tako piše avtor. Trdi tudi, da obstoječi ideološki spori med deželami socialističnega tabora in Jugoslavijo, ne izhajajo iz načelnih vprašanj, marveč iz interesov skupin. In tako skuša spraviti ob ugled socialistični tabor.

«To je predvsem — piše Begovič — vojaška organizacija držav, ki je sicer nastala zaradi stvarno obstoječe mednarodne konjunkture, organizacija, ki je lahko določene veljave za socializem in je še prav posebne važnosti za ZSSR, kot svetovne velesile».

Gre torej za nov poskus, da bi se prikazalo socialistični tabor kot umetno ustvarjeno vojaško grupacijo. Nadalje daje Begovič razumeti, da je bila ta grupacija ustvarjena predvsem v interesu Sovjetske zveze in da je SZ napravila iz te grupacije orodje za svojo politiko «velesile».

Zavestno ali nezavestno, V. Begovič dejansko povzema eno izmed priljubljenih tez imperialistične propagande. Res je, da je skušal zavrniti žalostno dejstvo in sicer, da so nekateri jugoslovanski voditelji v svojih sodbah o madžarskih dogodkih zavzeli slično stališče kot «svobodna Evropa». Toda v svoji definiciji vloge socialističnega tabora, se sam postavlja na tako stališče.

Sovjeti smatrajo, da predstavlja ustanovitev socialističnega tabora veliko zgodovinsko pridobitev. Res je, da je Sovjetska zveza globoko interesirana na okrepitvi sile in enotnosti socialističnega tabora. Toda vse to ne zaradi tega, da bi bil ta tabor orodje sovjetske politike, kot bi hotel prikazati V. Begovič. Skupnost socialističnih narodov je draga vsakemu sovjetskemu državljanu, ker dokazuje triumf komunističnih idej, ker tabor socialističnih dežel brani velike pridobitve delovnega ljudstva teh dežel in pomaga delovnim ljudem vsega sveta v njihovi borbi za narodno in socialno emancipacijo.

Okrepitev prijateljstva

Solidarnost socialističnih dežel je neobhodno potrebna za vse, ki so v veliki družini narodov, enakopravnih v svojih pravicah, prosti imperialističnega jarma. Evo kaj je dejal tovariš J. Cyrankiewicz, predsednik poljske vlade 10. aprila, ob priliki svojega obiska na Kitajskem: «Poljska je majhna dežela, z maloštevilnim prebivalstvom, šteje samo 28 milijonov prebivalcev. Brez velike socialistične družine bi Poljska ne bila v stanju braniti sama svoje neodvisnosti in ne graditi socializma. Prav zaradi tega zastavljamo vse svoje sile za krepitev prijateljstva in solidarnosti s Sovjetsko zvezo in deželami ljudske demokracije; zaradi tega nam je kitajski narod tako drag, kot nam je draga Komunistična partija Kitajske».

Jamstvo neodvisnosti

Ni dvoma, da tudi delovni ljudje Jugoslavije stremijo za okrepitev prijateljstva z narodi socialističnega tabora, z narodi Sovjetske zveze, ki so v teku vojne pomagali Jugoslaviji v njeni borbi za svobodo in neodvisnosti. Nekoč so jugoslovanski voditelji to priznavali. Kot je dejal E. Kardelj septembra 1947, so narodi Jugoslavije razumeli že v teku vojne, «da je bila borba Sovjetske zveze tudi njihova borba. In prav v teku vojne so naši narodi še boljše razumeli, da je bratsko zavezništvo Moskva-Beograd najbolj gotovo jamstvo njihove neodvisnosti»

Upravičeno se lahko trdi, da obstoj mogočnega socialističnega tabora, ki ga vodi Sovjetska zveza, tudi danes jamči jugoslovansko neodvisnost. Obstoj tega tabora je podpora za vse narode, ki gradijo novo življenje.

V. Begovič se torej popolnoma neupravičeno pritožuje, češ da imajo kritike izrečene proti temu ali onemu jugoslovanskemu tovarišu namen «pritiskati» na Jugoslavijo zato, da jo «prisilijo, da se uvrsti na eden ali drugi način v ta tabor».

Socialistične države slonijo na leninističnih načelih enakosti pravic, spoštovanja neodvisnosti in medsebojnega nevmešavanja. Tako so tudi brez podlage argumenti glede «pritiska», ki naj bi se izvajal nad Jugoslavijo. Samo od te želele je odvisna odločitev, če je ali ni član skupnosti socialističnih dežel.

Ko kritizira to ali ono zgre-

(Nadaljevanje na IV strani)

J. SLAVINE

ZA VSAKOGAR NEKA[illegible]

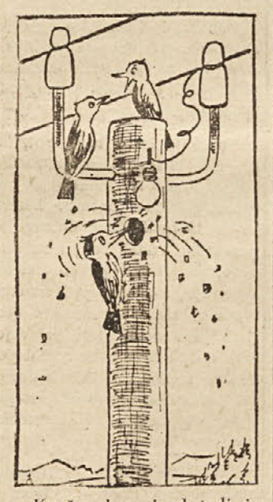

«Končno bom imel tudi jaz stanovanje z električno razsvetljavo».

◆◆◆

Na zatožni klopi sedi žepar. «Ali ste v svojem življenju kdaj storili kaj dobrega tudi za svojega bližnjega?» vpraša sodnik porogljivo.

Žepar se namuzne in odgovori: «Kar pomislite, gospod sodnik, leta in leta so imeli trije kriminalni uradniki z menoj posla, da so se kar dobro preživljali.»

◆◆◆

Ameriški satirični pisatelj Mark Twain je nekaj časa ure[illegible]jeval v nekem listu r[illegible] «Vprašanja in odgovori.» [illegible]ga dne je prejel pismo: «[illegible] sem, da ribe zavoljo fo[illegible] ki ga vsebujejo, ugodno [illegible]jo na razvoj možganov. [illegible] lahko poveste, koliko r[illegible] moral pojesti?»

Mark Twain je odg[illegible] «Za vašo potrebo bi zad[illegible] srednje velik kit.»

◆◆◆

K slavnemu ruskemu [illegible]ku Puškinu je nekega d[illegible] šel uslužbenec zavarovalne [illegible]be in mu rekel:

«Sem uradnik največje [illegible]rovalne družbe in sem p[illegible] vam, da vam zavarujem [illegible]nje!»

«Zakaj?» ga je prekin[illegible] škin.

«Kako, zakaj? Za prime[illegible] ti, vendar...»

«O, meni to ni potreb[illegible] sem nesmrten!» ga je [illegible] Puškin.

◆◆◆

Neki ameriški zvezdosl[illegible] v predavanju trdil, da m[illegible]ca polagoma pojema in [illegible]čez 80 milijonov let [illegible] izčrpano.

«Koliko let bo trajalo [illegible]vite?» je vprašal nekdo [illegible] poslušalci.

«Osemdeset milijonov.»

«Ah, jaz pa sem že mi[illegible] se bo to zgodilo že v 8 [illegible]nih let.» je dejal glas iz [illegible]stva potolaženo.

KULTURA IN ZNANOST

V Cannesu se je začel X. mednarodni filmski festival

- *Viden napredek umetniške ravni predloženih filmov*
- *Doslej najbolj zanimiva francoski film "Oh, ki mora umreti" in sovjetski "Enainštirideseti"*
- *Ugoden sprejem "Doline miru"*

četrtek 2. maja se je začel deseti mednarodni filfestival v Cannesu. Udeleše se ga 30 držav, ki so za žno kulturno manifestacijo le svoje najboljše filme. je znano, tekmujejo prija- filmi za visoka festival- priznaja, med katerimi je šje zlata palmova vejica. drugimi tekmuje Francija nom režiserja Julera Dassi. On, ki mora umreti», Sov- a zveza s filmom «Ena- ideseti», ki ga je re- mladi režiser Grego- Cukraj, Anglija z «Nesre- a Yantzeju», ZDA s filmom nny Face», Italija s Fellini- m «Cabirijine noči», Jugo- ija, kot smo že svojčas po- li, z «Dolino miru» itd. ven tekmovanja je festival- komisija povabila kot ča- goste na festival Delberta na «Bachelor Party», Wil- a Wylerja «Prijateljsko na- rjanje» in Kozinceva «Don ota», v katerem nastopa kot ni junak znani sovjetski i- ec Čerkasov. Izmed franco- filmov so kot gosta pova- Bressonovo delo «Na smrt jeni je pobegnil». judska republika Kitajska DR Nemčija sodelujeta na valu kot gostji in ne tekmu- za festivalske nagrade. Po- uradnega festivalskega pro- ma se istočasno vršijo še po- e predstave izbranih filmov ih držav.

okviru oficielnega progra- umetniških filmov je bil prvi predvajan francoski «On, ki mora umreti», ki je režiral ameriški režiser s Dassin. Dassin je znan sposoben neodvisni režiser, se je moral zaradi preganja- zloglasne komisije za proti- riško delovanje umakniti v opo. Film je povzet po ro- hu grškega pisatelja Nikosa antzakija «Ponovno križani stus» in prikazuje skozi ver- dramo Kristusovega trplje- in žrtvovanja tragedijo da- njega človeštva, ki je še ve- teptano in ponižano. Film, katerem sodeluje vrsta igral- raznih narodnosti, je na fa- alu doživel velik uspeh in ko, da ga bo kateri drugi prekosil. Zato mu tudi ika napoveduje najvišjo na- lo.

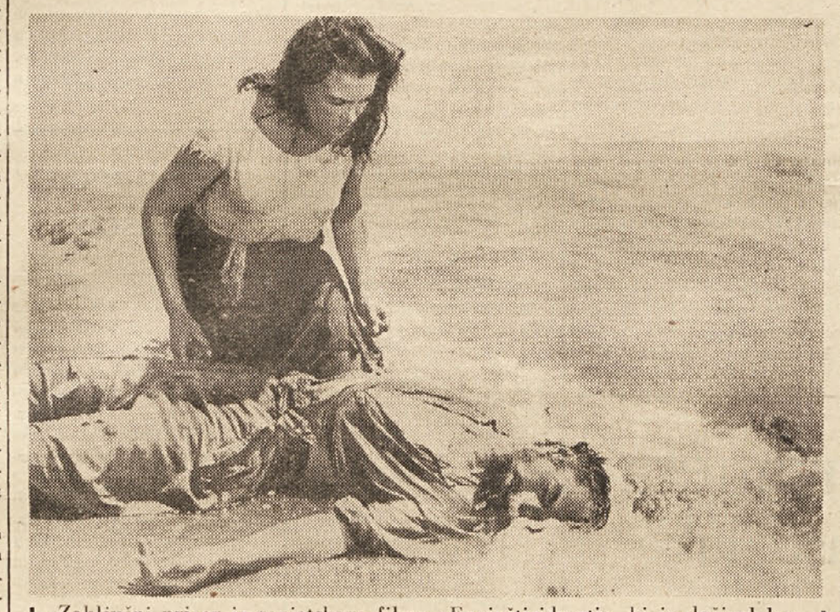

Zaključni prizor iz sovjetskega filma «Enainštirideseti», ki je doživel lep uspeh na festivalu v Cannesu in katerega glavna junaka sta Izolda Izvitskaja in Oleg Strigenov. Partizanska borka objokuje ljubljenega moža, nemškega oficirja, ki ga je kljub veliki ljubezni ustrelila, ko je skušal pobegniti. Bil je to enainštirideseti sovražnik, ki ga je podrlo njeno orožje.

V naslednjih dneh so med drugimi predvajali jugoslovanski film «Dolina miru» režiserja Franceta Stigliča, o katerem se je kritika pohvalno izrazila. Film je posebno navdušil mlade gledalce.

Tudi sovjetski ljubavni film «Enainštirideseti» je bil sprejet z velikim odobravanjem, posebno zaradi krasnih barv in pretresljive ljubavne vsebine, ki je za sovjetsko kinematografijo dokaj nenavadna.

Komisiji, ki ocenjuje predložene filme, predseduje akademik André Mourois, podpredsednica pa je znana filmska igralka Dolores Del Rio. Festival bo trajal 15 dni.

Ogromno bogastvo skrito v "črnem pesku"

Na obali reke Athabasca, v severnem delu pokrajine Alberta v Kanadi, se že dolgo vrsto let kopiči posebne vrste pesek, ki je nasičen s petrolejem. Ta dragoceni pesek je že leta 1788 odkril prvi beli raziskovalec Peter Pond, ki je pa o njem povedal le to, da ga Indijanci uporabljajo bi gradnji ladij, ker ne prepušča vode.

Šele sto let pozneje je skupina iskalcev petroleja obrnila pozornost na ta pesek, začela ga je proučevati in prišla potem do zaključka, da pesek vsrkava petrolej nekje od spodaj in da se torej pod peskom nahajajo bogati vrelci tega dragocenega goriva. Začeli so luknjati zemljo na raznih straneh, toda trud je bil zaman. Zemlja pod peskom ni vsebovala ničesar. Pozneje so geologi ugotovili, da prihaja petrolej na neki drugi način v reko in napaja pesek v globini par sto metrov. Ta domneva je verjetno najbolj pravilna, kajti tudi sama voda reke ni preveč čista, marveč je nekako gosta, oljnata. Geologi so tudi ugotovili, da vsebuje črni pesek okrog 300 milijard sodov petroleja, torej več kot znašajo vse doslej znane svetovne rezerve.

Toda te dragocene zaloge petroleja ni mogel nihče izkoristiti, ker nihče ni vedel kako naj se petrolej oddeli od peska in vode. Prve poskuse je začela voditi deželna vlada, ki je leta dolgo omogočala postavljanje raznih naprav in preizkuša- nje najrazličnejših metod s pomočjo katerih naj bi iz peska izvlekli nafto. Toda kmalu so ugotovili, da se razne metoda, ki so dajale kaj skromne rezultate, ne izplačajo. Po letih skoraj brezuspešnih poskusov se je deželna vlada odločila, da prepusti privatnim družbam izkoriščanje peska in je zato začela dajati v najem večje ali manjše površine obalne zemlje.

Dolgoletni poskusi strokovnjakov

Družba «Royalite Oil C.o Ltd.» je vzela v najem okorog 50 tisoč hektarov in mobilizirala več strokovnjakov z nalogo, da odkrijejo postopek za pridobivanje nafte iz «črnega peska». Tudi poskusi družbe Royalite so trajali leta dolgo, dokler ni pred kratkim neki njen uslužbenec, konstruktor Gordon Coulson, odkril zelo preprosto metodo, ki poleg vsega tudi ne zahteva mnogo stroškov. Zanimivo pa je kako je Coulson, ki se je leta bavil s tem vprašanjem, prišel do odkritja. Nekega dne je čisto slučajno opazoval ženo, ki je prala perilo v pralnem stroju. Tedaj mu je prišlo na misel, da bi sestavil zmes iz olja, vode in peska in prepustil zmes pralnemu stroju. Ko je čez nekaj časa ustavil pogon in odkril pralni stroj, je našel na površini olje, pesek se je usedel na dno, vmes pa je bila voda. Tako je nastal separator, ki izkorišča centrifugalno silo in na zelo preprost način oddeljuje nafto od peska in vode.

Po nadaljnjih preizkusih se je to odkritje pokazalo v resnici za koristno in tako je družba «Royalite» pred kratkim sporočila javnosti, da bo na podlagi novega izuma zgradila velike naprave, s pomočjo katerih bodo prvotno pridobivali 20000 sodov petroleja dnevno. Obenem so začeli izdelovati natančnejše načrte za izkoriščanje črnega peska. Že prihodnje leto bodo zgradili naselje za 1.400 delavcev in uradnikov, ki bodo zaposleni pri separaciji.

ROBOT izpodriva človeka

Pred nekaj tedni sta angleška kraljica in njen soprog obiskala center za atomska raziskavanja v Harwellu in ob tej priliki jima je bil predstavljen najnovejši proizvod elektronske tehnike, robot «veliki suženj». «Elektronski suženj», ki ga je zgradil angleški znanstvenik Stanley Storey za ceno 280 milijonov lir, je s svojimi kretnjami, ki so značilne za človeka, začudil vse prisotne. Pod vodstvom znanstvenika, ki je stal v precejšni daljavi, je obril nekega hrabrega mladeniča, iz škatle z injekcijami je previdno jemal male steklenke, oponašal je kretnje prisotnih, kraljici je natočil v skodelico čaja, ki so ga potem vrgli proč, ker je bil radioaktiven.

Toda ta robot je le eden od tolikih, ki že delujejo v Angliji. Prvega takšnega avtomatičnega človeka so Angleži izdelali že leta 1934, kot so jih začeli izdelovati manj ali več v vseh večjih in industrijsko močno razvitih deželah, predvsem v ZSSR in Ameriki. Prvi angleški robot je bil predstavljen v nekem salonu, kjer je po vseh pravilih lepega vedenja dostojno pil in jel, pokadil smotko in se približno pol ure s svojim hripavim glasom pogovarjal z gosti. Ko je izčrpal svoj besedni zaklad, se je priklonil prisotnim in se vrnil k svojemu iznajditelju. Znan je tudi Deutschev robot na tri kolesa, s posebno napravo, ki mu omogoča izogniti se oviram s pomočjo Herzovih valov, ki jih oddajajo njegovi 80 kg težki možgani. Po izjavah njegovega iznajditelja lahko sam pojmuje, ker na podlagi neke načelne direktive lahko izvrši ali ne izvrši določene kretnje ali dejanja. Vendar pa deluje tudi ta robot pod vodstvom človeka in je izključeno, da bi mogel kdaj koli izvrševati popolnoma samostojna dejanja. V Angliji se skoro vsak mesec pojavi nov robot. Na cesti pri mestu Staines deluje poseben robot, ki občuti približevanje avtomobilov, jih pozdravlja z roko in opozarja «Vozite previdno!» Nedavno je poseben robot uradno otvoril neko razstavo.

Najbolj zanimiva pa je možnost izdelave robotov-avtomobilov, s katerimi bi lahko samo v Angliji ohranili šesttisoč človeških življenj letno, kolikor jih gre sedaj izgubljenih pri prometnih nesrečah. Avto-robot bo vozil avtomatično, potniki bodo lahko v vozilu čitali, govorili, gledali televizijske oddaje brez vsake skrbi. Robot bo «videl» vse, s posebnim radarjem bo zaznaval ovire in avtomatično zavrl vozilo.

Nekateri roboti so že izpopolnjeni, drugi se izpopolnjujejo in človeška domišljija gre dalje v še nevidene iznajdbe, ko bo stroj skoro popolnoma nadomestil človeka. S tem, bi rekli, se odpira človeku doba prekrasne bodočnosti. Toda ta doba skriva v sebi tudi veliko nevarnost, ki se ji bo morala človeška družba znati izogniti. Ta nevarnost je brezposelnost velike večine delavcev.

Danes imajo v Angliji robote, ki delujejo v atomskih laboratorijih, kjer je delo za človeka nevarno, drugi roboti rešujejo zapletene matematične formule in prevajajo knjige. Zaradi tega postaja pojav robotov problem gospodarskega, organizacijskega in sindikalnega značaja. Kajti, če bodo roboti nadomestili človeka, bo lahko ostalo tisoče in tisoce delavcev na cesti. Zaradi tega se angleški sindikati že danes zanimajo da bi dosegli z delodajelci sporazum, po katerem bi bili slednji prisiljeni posvetovati se s sindikati glede vseh morebitnih posledic, ki bi jih imelo uvajanje novih proizvodnih tehnik. Toda ta problem bi mogla rešiti le resnično ljudska vlada, ki bi znala nuditi delavskemu razredu vse potrebne garancije.

Ljubljanska Drama na gostovanju v Varšavi in Lodzu

nsambel ljubljanske Drame je te dni gostoval na Polj- m in s tem vrnil obisk polj- gledališčnikov, ki so bili d kratkim v Ljubljani. Lju- nski igralci so nastopili v zu in Varšavi s Cankarje- i «Hlapci», Millerjevima dejankama «Spomin na dva nedeljka» in «Pogled z mo- ter z Molièrovima kome- ama «Šola za može» in «Iz- ena ženitev».

Kot poroča ljubljansko časo- je, so predstave slovenskih tov doživele nepričakovan sijajen uspeh. Kritika, ki je emljala te predstave, je bila dneva v dan bolj navdušena, herna predstava se je spre- mila v ovacije in v nedvomno znanje ljubljanskim umet- om, kakor tudi v iskrene patije do Jugoslavije.

V Varšavi so ob otvoritveni dstavi, kateri so prisostvova- vidne poljske osebnosti, pre- ali tudi po televiziji del lapcev», ki so jih uprizorili l naslovom «Učitelj Jerman».

Massole, eden od izumiteljev prvega zvočnega filmskega traka. Z njim sta trak izdelala Hans Vogt in dr. Engel. Prvi film z novim zvočnim trakom so vrteli v Berlinu leta 1922. To novo iznajdbo so izumitelji takrat prodali neki švicarski družbi za nekaj tisoč frankov. Družba je s prodajo zvočnega traka ameriški družbi «Fox» zaslužila milijone, dočim je moral eden od iznajditeljev na stara leta umreti v največji bedi.

Sintetični penicilin

Neki ameriški profesor ke- je je sintetično izdelal deset t penicilina, ki so ga doslej idobivali le iz posebne ple- i. Kot kaže, bodo novi sinte- ni penicilin lahko uporablja- tudi občutljivi bolniki. Sin- tični penicilin je nekoliko ažji od dosedanjega, ima pa katere prednosti, ki jih do- danji ni imel.

Smrt izumitelja

V velikem siromaštvu je mrl v berlinski bolnišnici, kot ostni revež, 75-letni Joseph

Snemanje filma o atentatu v Sarajevu

V Beogradu je bil te dni dosežen sporazum med filmskimi podjetji «Bosna», «Kroatia» in «Morava» na eni in italijanskim režiserjem Aldom Vergano ter producentom G. Fatigati na drugi strani za snemanje zgodovinskega filma o atentatu v Sarajevu. Režiser Vergano ima namen angažirati za vlogo Ferdinanda znanega filmskega igralca Amedea Nazzari, za žensko vlogo pa Antonello Lualdi. Za vlogo Gavrila Principa in vse ostale vloge pa bo izbral jugoslovanske igralce.

Proslava letošnjega Praznika dela

Prvi maj, praznik dela in mednarodne solidarnosti delovnih ljudi, so tržaški delavci tudi letos proslavili z velikim navdušenjem a tudi z odločnostjo, da se bore še nadalje za gospodarsko obnovo Trsta, za izboljšanje svojih življenjskih in delovnih pogojev, predvsem pa za mir med narodi in odpravo grozeče nevarnosti atomskega orožja. Jutranja sindikalna povorka je bila svečan mimohod tisočev delavcev, ki se zavedajo važnosti enotnosti delavskega razreda in se zato zgrinjajo okrog slavne sindikalne zveze CGIL, ki neprestano zagovarja enotnost vsega delavstva. Delovni ljudje so se tudi v popoldanskih urah v velikem številu udeležili vseh ljudskih veselic, ki jih je priredila naša partija. Na gornjih posnetkih vidimo od zgoraj navzdol: vodstvo CGIL, ki je korakalo na čelu povorke skupno s posl. Novello, ki je imel pozneje glavni govor na trgu Perugino; mimohod mladine z napisi proti atomskemu orožju ter del gostov na uspeli ljudski veselici v Sv. Križu.

LUDWIG THOMA:

POGODBA

Kraljevi deželnosodni svetnik Alojzij Eschenberger je bil dober pravnik in tudi drugače zmernega razuma. Ni se brigal za bistvo posameznih stvari, pač pa izključno za to, v kak pravni pojem jih je treba vtakniti.

Lokomotiva mu ni bila nič drugega kot premičnina, ki se da po bavarskem deželnem pravu prodati tudi brez notarskega pisma in za elektriko se je začel zanimati šele, ko je bil to moderno iznajdbo srečal v «Listih za uporabo prava» in spoznal, da se lahko kaznuje zaradi tatvine, kdor odvaja električni tok.

Bil je samec. Kot pravni praktikant je nameraval skleniti ženitno pogodbo, ker je bilo dekle, ki jo je imel v mislih, precej petično, in ker poleg tega že lex Papia Poppaea de meritandis ordinibus izrečno obsojala brezzakonstvo.

Ta poskus je bil napravljen z nespodobnimi sredstvi. Dekle ga ni maralo, manjkala je torej njena privolitev in zaradi tega ni bila pogodba popolna. Od tedaj dalje ni iskal Alojzij Eschenberger stika z ženskim spolom. Posvetil se je edino le svojim knjigam.

Državni izpit je napravil z odliko in dobil s tem dovoljenje, da sme s svojo modrostjo osrečevati sodržavljane, to pot Bavarce na desni strani Rena.

Toda o tem nisem hotel pripovedovati, pač pa o dogodku s starinarjem Mihaelom Klampfnerjem.

Nekega dne se je moral odločiti gospod svetnik, da nadomesti svoje staro posteljno perilo z novim. Njegova postrežnica mu je nakupila novo perilo in je pregovorila obenem svojega gospodarja, naj proda staro. Tozadevnemu povabilu se je odzval in pojavil v Eschenbergerjevem stanovanju prej omenjeni Mihael Klampfner in izpovedal, da je on tisti, ki namerava kupiti staro perilo.

«Tako,» je dejal kraljevi svetnik, «tako. Vi hočete torej pridobiti blago na ta način, da mi izročite ceno?»

«Če se bo dalo blago še rabiti, vzamem,» je odgovoril Klampfner.

«Prav, prav, vaša volja je torej naperjena v ta namen. Povejte gospod... gospod... kako se že pišete?»

«Jaz? Jaz sem Klampfner Mihael, starinar v Monakovem, okraj Au, Lilijeva ulica številka osem.»

«Torej gospod Klampfener...»

«Klampfner!»

«Prav, gospod Kampfer. Gotovo razpolagate s sposobnostjo, zategovati se s pogodbami pravnoveljavno.»

«Mislim da. Saj trgujem že trideset let.»

«Prav. Oblasti vas torej niso postavile pod oskrbnika kot homo prodigus, furiosus, kot zapravljivca ali zaradi umobolnosti?»

«Kaj neki naj bi to bilo? Kaj menite, da sem prišel sem, da se boste norčevali z menoj?»

«Le pomirite se! To vprašanje vam moram zastaviti, gre namreč za bistven pogoj soglasne takozvane konsenzualne pogodbe.»

«Radi mene! Kje je pa perilo?»

«Perilo se vam pokaže; kupčija se sklene seveda šele po njegovem pregledu.»

Postrežnica je peljala starinarja v sobo, v kateri sta ležala na tleh dva velika omota. V enem je bilo obrabljeno, v drugem pa pravkar nakupljeno perilo. Mihael Klampfner je pogledal staro posteljno perilo s veščaškimi očmi.

«Vse to ni mnogo vredno,» je dejal, «dvakrat se opere, pa je obenj. Toda ker ste vi, gospod svetnik, vam dam za to dve marki.»

«Dve marki? Cena se mi zdi zelo nizka.»

«No, kaj pa mislite? Kdo pa naj kaj takega še kupi? Vi malo poznate reveže, če menite, da se poganjajo za starino. Oni si rajši kupijo kaj novega na obroke in ostanejo te dolžni.»

«Hm, tudi to se lahko dogaja... toda kaj pravite, gospa Sitzelberger,» se je obrnil svetnik do svoje postrežnice, «ali se vam zdi cena običajna in primerna?»

«Jaz si mislim tako, gospod svetnik, oprostite... če se mora človek že odkrižati teh stvari, kaj ne, potem mislim, oprostite, ni mogoče kdove koliko zahtevati zanje.»

«Vi mi torej svetujete, naj sklenem pogodbo?»

«Da, jaz... jaz menim, gospod svetnik, da ni druge poti.»

«Prav! Ostanemo torej pri dogovorjeni ceni dveh mark.»

«Velja,» je dejal Mihael Klampfner, «perilo je moje. Dam ga pozneje po svojem sinu odnesti.»

«Ne, ne, tako hitro pa ne gre,» ga je prekinil Eschenberger, «jaz vztrajam, da se napravi pismena pogodba o tem.»

«Čemu, saj ni treba.»

«Treba seveda ni,» je pojasnil gospod svetnik, «pogodili ste sicer, pogodba se da skleniti tudi brez oblike, traditio bi se izvršila brevi manu, toda jaz sem za pismeno sestavo zasebne listine.»

«No, če ne gre drugače, pa bodi!»

«Prav. Jaz bom pogodbo kar tu napisal.»

Eschenberger si je prinesel papir, črnilo in ročnik in začel naglo pisati, prebirajoč obenem zapisano besedilo.

«Torej... med kraljevim deželnosodnim svetnikom Eschenbergerjem v Monakovem in... kaj ste že vi, gospod Kampfner?»

«Starinar iz Monakovega, okraj Au...»

«Starinar, hm, torej trgovec na drobno... in trgovcem na drobno Mihaelom Klampfnerjem se je sklenila ta-le pogodba:

Točka prva: Kraljevi deželnosodni svetnik Eschenberger proda trgovcu na drobno Klampfnerju svojo obrabljeno in radi tega opuščeno, v omot zavito in kupcu pokazano posteljnino... kaj ne?»

«Da!» je dejal Kampfner.

«Torej nadaljujmo:

Točka druga: Dogovorjena in tudi primerna kupnina znaša dve marki državne vrednosti, katerih prejem prodajalec na tem mestu potrjuje. — Vi lahko takoj plačate, gospod Klampfner.»

«Nočem ostati dolžan,» je pripomnil starinar in položil na mizo eno marko in deset nikljevih novcev.

«Prav,» je omenil Eschenberger, «nadaljujmo. Točka tretja: Ugovori radi siljenja, pomote in sleparije se izključujejo. — Tako, to bi bilo sedaj pri kraju. Ali želite, da se vam pogodba še enkrat prebere?»

«Nikakor ne!»

«Prav. Torej... Opustilo se je čitanje pogodbe, ki se je nato podpisala. Podpišite se tu sem!»

Klampfner je podpisal in odšel, zagotovivši, da pošlje sina po omot. Postrežnica ga je pospremila do vrat in mu smeje pritrdila, ko se je starinar podrgnil s pestjo po čelu in pokazal s palcem proti sobi, v kateri se je mudil Eschenberger.

Nekaj ur pozneje je prišel Klampfnerjev sin in odnesel po naročilu svojega očeta pripravljeni omot perila. Še isti večer pa se je dognalo, da se je bila dogodila neljuba zamenjava. Odposlancu se je bil izročil omot z novo posteljnino. Mihael Klampfner je bil o tem takoj obveščen, a je imel gluha ušesa za vsako prigovarjanje.

«Kaj?» je dejal, «jaz naj vrnem perilo? Bilo mi je že tako preneumno! Čemu je pa spisal pogodbo? Velja, kakor je zapisano. Pomota se izključuje? Saj mi je bilo že preneumno!»

To se je dogodilo kraljevemu deželnosodnemu svetniku Alojziju Eschenbergerju, ki je bil prebil svoje dni državni izpit z odliko.

DOMAČI PROBLEMI IN VESTI

Nepričakovani mrzli val težko prizadel naše kmetijstvo

- *Slana uničila vinograde in vse mlade nasade*
- *Najbolj prizadeti repentabrska in zgoniška občina*
- *Brezuspešna borba naših kmetov, ki jim treba sedaj pomagati*

Začelo se je v noči med nedeljo in ponedeljkom. Kot v sosednih državah, Italiji, Jugoslaviji in Avstriji, se je tudi na našem Ozemlju vreme nenadoma poslabšalo, temperatura je začela naglo padati, dvignila se je močna burja in proti jutru je začelo snežiti. 6. maja, medtem ko so se že začele pojavljati na stojnicah prve slabokrvne češnjice, so se ljudje na podeželju zbudili, ko je že vso pokrajino pokrival sneg, dočim so morali v mestu ljudje ponovno privleči na dan tople plašče, da se zavarujejo pred nenavadnim mrazom. Ponoči je strela udarila v vlačilec «Hercules», ki je bil zasidran v starem pristanišču, v neko stanovanjsko hišo in v televizijski stolp na Banovskem vrhu ter povzročila resno škodo.

Toda drugo noč je bilo žal se hujše. Meteorologi so napovedovali, da bo mraz trajal še par dni in da bo ponoči verjetno padla slana. Zato so naši kmetovalci s strahom pričakovali noči in pogledovali na polja in vinograde, ki so komaj začeli poganjati. Prečuli so vso noč in proti tretji uri začeli trdi boj, da rešijo bodoči pridelek. Sežigali so grmade dračja, da bi z dimom otopili slano, škropili z vodo, toda ves trud je bil zaman. Ko se je zdanilo, je bilo vse opustošeno: slana je požgala vse mlade poganjke. V nekaterih krajih je bilo, kot da bi šla vojna vihra mimo. Ubogi ljudje so od obupa jokali, kajti to je res najhujši udarec, ki lahko zadene kmeta, posebno tistega, ki živi od svojega pridelka, od svojega vinograda in nima drugih virov zaslužka.

V Repentabru je slana uničila vse trte, ves krompir, fižol in ostale rastline, v nižjih predelih je močno osmodila sadno in drugo drevje, da še ne vedo, če se bo posušilo ali bo naprej raslo. Prizadete so bile prav vse vasi.

Tudi v zgoniški občini je bilo sto odstotno uničeno vse rastlinstvo, posebno pa vinogradi. Le v Saležu so se nekatere redke njive, ki leže višje v hribu, rešile pred popolnim uničenjem. Toda to je prava malenkost.

Enako je nabrežinska občina pretrpela veliko škodo v vseh vaseh, dolinsko občino pa je prizadelo v dolnjem delu pod Dolino v smeri proti Domju. Že dolgo se niso naši kmetje znašli pred takšno nesrečo, ki jim je vzela upanje na sleherni pridelek in zaslužek, posebno z vinom, ki je za mnoge družine glavni vir življenja.

Spričo nepričakovane težke nesreče, ki je zadela naše kmetovalce, je upati, da bodo oblasti vzele v poštev zahteve, ki jih bodo postavili kmetje in njihove organizacije, da jim pomagajo preživeti leto, ki se kaže dokaj črno zanje.

V tolmačenju nastalega stanja se je tajništvo Komunistične partije nemudoma sestalo in izglasovalo naslednjo resolucijo: «Tajništvo Komunistične partije je poučilo veliko škodo, nastalo na podeželju zaradi izrednega hladnega vala teh dni, ki je uničil skoro vse bodoče pridelke in povzročil ogromno škodo našim malim posestnikom. Zato daje mandat svojim občinskim in pokrajinskim svetovalcem ter parlamentarnemu uradu, da sprejmejo vse tiste pobude, ki bi mogle koristiti in nuditi konkretno pomoč našim, zaradi nagle spremembe temperature, težko prizadetim kmetom.

Razstava domačih vin v Dolini

Zaradi nepričakovanega slabega vremena, ki je že v nedeljo prekinilo razstavo domačih vin in z njo povezano zabavo in ples pod mlajem v Dolini, se bo razstava vin vršila jutri, v nedeljo, ponedeljek in torek.

Kot je znano, je razstavo priredila dolinska občina s sodelovanjem kmetijskega nadzorništva. Razstave se udeležuje 17 vinogradnikov iz raznih vasi dolinske občine. Posebna komisija bo ocenila najboljša vina in nagradila pridelovalce.

Že v nedeljo je bilo opaziti veliko zanimanje za razstavo le žal, da so se morali številni gostje iz vseh krajev našega Ozemlja kmalu umakniti pred dežjem. Tokrat je upati, da bo vreme bolj naklonjeno in bodo prišli vsi na svoj račun: gospodarji, ki se zanimajo za vinsko razstavo in mladina, ki se bo zavrtela v nedeljo in ponedeljek zvečer. Kot je znano, ne bo manjkalo, poleg izvrstnih domačih vin, tudi jedače, posebno pa odličnega dolinskega pršuta.

Naše mesto ni varno pred sumljivimi elementi begunskih taborišč

- *Nečuven napad na sedež PSDI pri Sv. Ani*
- *Odločen protest komunistov*

V zbirnem taborišču pri Sv. Soboti se še vedno nahaja večje število beguncev, ki so prišli po vojni iz raznih zaledn ih dežel, predvsem balkanskih in ki — odkrito rečeno — ne vzbujajo preveč zaupanja pri Tržačanih. Že večkrat se je morala policija in tudi sodnija ukvarjati s temi ljudmi, ki nimajo preveč razvitega smisla hvaležnosti za gostoljubje, ki ga uživajo v tujem mestu. Toda ta teden je njihova predrznost presegla vse meje.

Potem, ko so se že par dni nekaj mešali po Sv. Ani, in so v torek zvečer raztrgali več lepakov socialdemokratske stranke ter na nekaterih napisali gesla proti komunistom, so v sredo zjutraj izvršili pravi napad na sedež PSDI. Skupina okrog sto beguncev je preskočila ob zidje, raztrgala rdeco zastavo, razbila zunanji napis in uničila zunanjo in notranjo električno napeljavo. V prostore niso razbojniki utegnili prodreti, ker je medtem prišla policija, ki se je morala z njimi spopasti predno jih je okrog 80 odpeljala v zapor.

Tajništvo prizadete socialdemokratske stranke je nemudoma naslovilo odločen protest na vladnega komisarja z zahtevo, naj se izvrši temeljita preiskava in naj se begunci oddaljijo iz našega mesta. Tudi PSI in Ljudska enotnost sta protestirali proti nečuvenemu razbojniškemu napadu in zahtevali, naj se odkrijejo tisti, ki se poslužujejo beguncev za nesramne politične provokacije.

Komunistična skupina občinskih svetovalcev je nemudoma poslala vladnemu komisarju pismo, v katerem odločno obsoja vandalsko početje beguncev in ugotavlja pomanjkljivo budnost policijskih organov, ki so prišli na mesto prepozno, čeprav so bili že prej znaki, da se v okraju Sv. Ane nekaj pripravlja. Še nikoli se ni zgodilo, niti pod upravo bivše ZVU, da bi se begunci spuščali v nasilna dejanja proti ustanovam našega prebivalstva, ki se bo moralo odslej samo braniti, če oblasti ne bodo poskrbele za primerne ukrepe, da se v bodoče preprečijo takšni izgredi. V zaključku zahtevajo naši predstavniki, naj se nezaželeni gosti odstranijo iz Trsta in se s tem prepreči nevarnost morda še hujših incidentov, kajti Trst potrebuje mir in varnost, da se lahko posveti reševanju svojih težkih, življenjsko važnih problemov.

Izražajoč ogorčenje vse demokratične javnosti je tudi nova Delavska zbornica CGIL odločno protestirala proti napadu beguncev. V sramoto našega mesta pa moramo še pripomniti, da je neki popoldanski reakcionarni list obžaloval ne morda razbojniški napad, marveč neljubo pomoto beguncev, ki so izbrali sedež socialdemokratov namesto komunističnega, katerega so pravzaprav nameravali razdejati.

Nemogoče stališče

(Nadaljevanje z 2. strani)

šeno gledišče jugoslovanskih tovarišev, sovjetski tisk nikakor nima namena, kot pravi V. Begović, «spraviti ob ugled» jugoslovansko politiko; skrbijo ga edino le interesi socializma. Nasprotno, tisti, ki se oprijemajo nevzdržljivih stališč, napravijo zelo slabo uslugo Jugoslaviji.

Kar se tiče sovjetske politike, razvoj sovjetsko-jugoslovanskih odnosov v zadnjih dveh letih potrjuje njeno željo po krepitvi prijateljstva in odstranitvi nasprotij.

«Iskreno obžalujemo — je dejal N. Bulganin 27. marca 1957 — da obstojajo ta nasprotja in z naše strani smo napravili in bomo napravili vse kar je mogoče, zato da se bodo ta nasprotja zmanjšala, da bodo popolnoma izginila. Prepričan sem, da vse ostale dežele socialističnega tabora želijo isto. Upamo, da bo prišel z jugoslovanske strani dokaz o enakem razpoloženju».

V zaključku svojega članka pravi V. Begović, da se sodelovanje in prijateljstvo med našimi narodi lahko razvijata kljub nasprotjem. To je popolnoma pravilno. Nasprotja ne smejo preprečevati sodelovanja. Toda res je tudi, da ne morejo pomagati. Zato morajo tisti, ki jim je res pri srcu sovjetsko-jugoslovansko prijateljstvo, delati na tem, da se nasprotja odpravijo in ne da se poglabljajo.

ZA TEDEN DNI

Sobota, 11. - Frančišek
Nedelja, 12. - Pankracij
Ponedeljek, 13. - Servac (ščip)
Torek, 14. - Bonifacij
Sreda, 15. - Zofija (Sonja)
Četrtek, 16. - Janez Nep
Petek, 17. - Paskal

Zgodovinski dnevi

12. 1944 je izšla v Trstu tajna številka glasila tà operaia».

RADIO ODDAJE

SOBOTA: 13.30 Lepe o arije - 16 Utrinki iz zn intehnike - 13.15 Slani - 18.30 Glasba za naše m - 20.30 Kmečka godba Skladbe Respighija, R in Brahmsa.

NEDELJA: 9. Kmetijska daja - 10. Prenos maše iz nice Sv. Justa - 12. Odda najmlajše - Antonija «Ugrabljena grofična» (I. - 13.30 Glasba po željah Prenos nogometne tek svetovno prvenstvo Italija goslavija iz Zagreba na na čajanka - 18. Dvorak: fonija št. 5 v e-molu - Mussorgski: «Boris God opera v 4 dej (I. in II janje) - 22.10 Zabavna g

PONEDELJEK: 12. Živ in svet - 12.55 Operetna zija - 18. Lopatnikoff: Ko za violino in ork. - 18.30 čarane police - 19.15 Ra univerza - 21. Znanost i nika - 21.45 Biografije s skih kulturnih revij - 22 sorgski: «Boris Godunov pera v 4 dej. (III. in I janje).

TOREK: 12. Sredozems žave in dežele - 13.30 G po željah - 18. Rachma Koncert št. 3 v d-molu. - 19.15 Zdravniški vede Radijski oder - Mauro di: «Poslovilni koncert».

SREDA: 12. Iz zgod zdravilstva - 13.30 Sm Vltava - 18.30 Pisani ba rad. tednik za najmlajše Radijska univerza

ČETRTEK: 12. Iz kra živali - 13.30 Kvartet A - 19.15 Sola in dom - 21 matizirana zgodba - Ezio rico (IV.) Mesto ponoči ta, ki ubija» (Drugi del

PETEK: 12. O vitam 13.30 Glasba po željah Z začarane police - 19. dijska univerza - 21. Pr ve in umetnost v Trstu

Trebenci presegli cilj za 90 odst.

- *Z vzglednim požrtvovanjem so nabrali 19.000 lir za kongres*

Pri nabiralni akciji za kongres naše partije so trebenski tovariši z vnemo in poletom, ki ga je posnemati, v kratkem času nabrali med vaščani 19.000 lir in s tem presegli za 90 odst. cilj, ki so si ga bili zadali. S tem se je sekcija v Trebčah postavila na častno mesto v lestvici in si zaslužila vse priznanje naše partije.

Sekcija v Rojanu je prva prišla do cilja v tekmovanju za nabiranje prispevkov za kongres partije in je celo z zneskom 20.703 lir, ki ga je poslala, presegla svoj cilj. Rojanskim tovarišem vsa čast!

Sekcija pri Sv. Ani je poslala 28.400 lir od 40.000, na katere se je obvezala; sekcija Sv. Alojz pa 25.455 od zadanih si 30.000

Aktiv partije

V torek zvečer se je ob prisotnosti velikega števila tovarišev vršil v Ljudskem domu partijski aktiv. Tov. Vidali je v svojem poročilu začrtal naloge komunistov v sedanjem trenutku s posebnim ozirom na priprave za VI. kongres.

Sekretar partije je posebno poderta! važnost kampanje za pridobivanje novih članov v imenu Antonia Gramscija (ki je povezana s vso akcijo za populariziranje KPI, njenih borb in njenega programa), kampanje širjenja našega tiska ter nabiralne akcije za kongres. Poudaril je tudi potrebo po razvijanju odločne kampanje proti atomski grožnji, da prebivalstvo spozna strašne posledice razstrelitev termonuklearnih bomb in se vse mesto dvigne v protestu. Končno je govornik orisal stališče komunistov v zvezi s krizo v občinskem svetu.

Aktiv, kateremu je predsedovala tovarišica Bernetič, se je zaključil z intervencijo tov. Seme, ki je objasnil sedanje borbe kovinarjev, gradbenih delavcev, uslužbencev krajevnih ustanov in posebno še trdo borbo tržiških električnih varilcev, ki stavkajo že več kot dva meseca

Prvi uspehi rekrutacije

Ena najvažnejših akcij v pripravah na kongres je nedvomno kampanja za pridobivanje novih članov v počastitev Gramscija, ki jo je naša partija napovedala v spomin na ustanovitelja KPI ob 20. obletnici njegove smrti. Sekcije že pripravljajo načrte za uresničitev te naloge, a nekatere so jo že začele uresničevati. Tako je sekcija Tomažič pridobila 5 novih tovarišev, sekcija na Opčinah, Mitnica, Sv. Vid in Curiel pa po enega novega tovariša. Važno je, da se vse sekcije in celice naše partije posvetijo tej kampanji z vso vnemo in resnostjo, da privedemo v naše vrste nove sile in s tem razširimo in okrepimo našo partijo.

Izlet v Bologno preložen

Napovedani izlet v Bologno, ki se je imel vršiti 19. maja je bil preložen na 23. junija, ker je bil tudi vsedržavni kongres ZKMI preložen. ZKM sporoča, da se vpisovanja še nadalje sprejemajo v okrajnih krožkih in na osrednjem sedežu ZKM v ul. Capitolina 3.

Delavske zadruge so last delavstva in zato nedotakljive

V Delavskih zadrugah je v zadnjem času nastalo kaj čudno stanje. Vodstvo zadrug, ki ga sestavljajo od oblasti imenovani komisarji, je sklenilo odpustiti določeno število uslužbencev v glavnih skladiščih. Ko se je notranja enotna komisija hotela zavzeti za prizadete, so komisarji odklonili vsako razpravljanje in sploh vsako sodelovanje s predstavniki delavstva ali sindikalnimi organizacijami. S tem niso samo prekršili podpisano delovno pogodbo, marveč so tudi dokazali voljo, da sami o vsem odločajo, pri čemer se lahko skriva tudi nevarnost, da sčasoma ne samo odpravijo nekatere odseke, marveč da tudi popolnoma likvidirajo to delavsko ustanovo.

Seveda so uslužbenci Delavskih zadrug stopili takoj v agitacijo in se obrnili na sindikalne organizacije, da jih zaščitijo. Toda zadeva ni zgolj sindikalnega značaja in se ne tiče le uslužbencev.

Delavske zadruge niso kaka privatna trgovska tvrdka, marveč so last članov, tisočev delavcev, ki že leta dolgo čakajo, da se povrnejo v njihovo neposredno upravo. Zadruge so stale mnogo truda in žrtev predno so se razvile v mogočno podjetje, kakršno je danes in tudi če jih je fašizem iztrgal iz rok zakonitih lastnikov in jih povojne oblasti še niso vrnile, nima nihče pravice razpolagati z njimi, kot da bi bil edini in neomejen lastnik. Zato se mora ponovno dvigniti vse prebivalstvo, predvsem pa člani zadrug, da se ne uniči trud neštetih pionirjev tržaškega delavskega razreda, da se Delavske zadruge, ki so ponos našega delovnega ljudstva, izročijo končno v upravo upravnemu svetu, ki naj ga demokratično izvoli članstvo.

Obvestilo za dvolastnike

Na podlagi skupne intervencije Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov in ob posredovanju organov pokrajinskega urada za kmetijstvo pri italijansko - jugoslovanski mešani komisiji, ki se ukvarja z dvolastniškimi vprašanji, se je omenjena komisija sporazumela, da bo za letošnje koledarsko leto dovolila prehod preko meje in izdala dvolastniške knjižice vsem onim upravičencem, ki še niso vknjiženi na svoja posestva. V pojasnilo naj navedemo, da dobijo dvolastniške knjižice vsi oni, ki so jih v prejšnjem letu že imeli in tudi oni, ki jih v prejšnjem letu še niso imeli, ker še niso bili vknjiženi. Ker je ta sporazum le prehodnega značaja in ker bodo baje v prihodnjem letu oblasti zahtevale, da se prizadeti vknjižijo na svojo posest, opozarjamo vse dvolastnike, ki še niso uredili lastninskih odnosov, da to store med letom, da bi ne naleteli na ponovne nevšečnosti..

Vabimo vse dvolastnike, ki še niso vložili prošnje za dvolastniško knjižico, da to store v čim krajšem času.

Urad Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov bo na zahtevo dvolastnikov sestavljal prošnje in bo vedno na razpolago za vse informacije, ki se tičejo dvolastniških zadev in za vse potrebne nasvete v zvezi z vknjižbo.

Urad Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov je v ulici Geppa 9. Za vse nasvete se poslužuje našega urada.

Zborovanja KP

V ponedeljek, 13. maja ob 19.30 bo na trgu Valmaura javno zborovanje, ki ga organizira sekcija KP pri Sv. Ani. Govoril bo tovariš Vittorio Vidali o temi: «Komunisti v sedanjem trenutku».

Isto vprašanje bo obravnaval tovariš Umberto Sajovitz, občinski svetovalec na javnem zborovanju, ki bo v sredo 15. maja v ul. Orlandini in ga organizira sekcija na Pončani.

Za izboljšanje prometa med Avstrijo in našo luko

- *Zasedanje italijansko-avstrijske komisije*

V torek se je začelo posvetovalno zasedanje italijansko-avstrijske paritetne podkomisije za promet skozi tržaško pristanišče, ki je bila ustanovljena na podlagi sporazuma podpisanega 22. oktobra v Rimu. Avstrijsko delegacijo vodi minister Platzer, ki zastopa ministrstvo za zunanje zadeve, sestavljajo jo pa številni visoki funkcionarji in tehniki, ki dobro poznajo tržaška gospodarska vprašanja. Italijansko delegacijo pa vodi veleposlanik dr. Guarnaschelli in jo sestavljajo razne osebnosti iz Rima ter predstavniki zainteresiranih ustanov in pomorskih družb v Trstu.

Namen razgovorov je ureditev številnih važnih vprašanj za izboljšanje avstrijskega prometa skozi naše pristanišče. Avstrijska delegacija je predložila zahteve, ki jih je sestavila avstrijska zvezna Trgovinska zbornica in jih je potrdila dunajska vlada. Zahteve vsebujejo predvsem ureditev železniških prevozov, ki so sedaj preveč počasni in izgubljajo preveč časa na raznih italijanskih postajah. Zato bi bilo treba urediti hitrejše prevoze in jih vskladiti z odhodi ladij. Nadalje bi bilo treba odpraviti poviške tarif, ki jih je italijanska vlada določila leta 1956 ali jih vsaj znižati. Glede cestnega prometa se avstrijski trgovinski krogi pritožujejo nad kompliciranim delovanjem italijanskih carinskih uradov, kar povzroča zamude in nepotrebne stroške. Glede pristanišča so ugotovili razne tehnične pomanjkljivosti pri napravah, posebno v starem pristanišču, pomanjkanje nekaterih modernih naprav in slabo organizacijo dela. Luški stroški so previsoki in pomorska služba še vedno pomanjkljiva. Tudi bi bilo treba odpraviti razne nepredvidene stroške in določiti stroške na način, da jih je mogoče vnaprej kalkulirati. Predvsem pa je nujno pospešiti pomorsko službo z rednimi in stalnimi odhodi in prihodi ladij.

Avstrijski predstavniki so jasno izjavili, da se gospodarstvo njihove dežele naglo razvija, promet s prekomorskimi deželami narašča in Trst je še najbolj primerno mesto za zadovoljitev potreb tega prometa. Jasno pa je tudi, da bi imelo naše mesto nedvomno veliko korist če bi se Avstrija naslonila na naše pristanišče za največji del svojega prometa. Zato je tudi želeti, da bodo zahteve sosedne države našle razumevanje pri italijanskih oblasteh, kar bo nemali doprinos za olajšanje neznosnega stanja tržaškega gospodarstva.

Ljudska veselica

Jutri, v nedeljo 12. maja s pričetkom ob 15. uri bo na ploščadi Ljudskega doma v ul. Madonnina 19 ljudska veselica v počastitev VI. kongresa partije, ki jo organizira sekcija «Curiel». Pozdrav bosta prinesla tov. Franc Gombač in Arturo Calabria.

Podjetje Sergas povišalo avtobusne tarife

S prvim majem je podjetje Sergas na avtobusni progi med trgom Oberdan in Rumeno hišo v Barkovljah nenadoma povišalo tarife od 20 na 25 lir in obenem napovedalo še nadaljnje poviške abonmajev.

To neopravičeno povišanje je ogorčilo in razburilo vse potnike, ki se poslužujejo avtobusov. V številnih protestih ugotavljajo prizadeti potniki, da nima povišanje nobenega opravičila, kajti podjetje ima že dovolj lep zaslužek na tej progi. Koristniki proge so mnenja, da mora občina prevzeti progo v svojo upravo, ker je to edino sredstvo, da se preprečijo nadaljnje zlorabe na škodo ljudi, ki so prisiljeni posluževati se avtobusa tudi po večkrat na dan. Že v času volilne kampanje je bilo postavljeno vprašanje municipalizacije in sedaj je sekcija naše partije na Greti seznanila z zadevo komunistično skupino svetovalcev, ki se bo zanimala v občinskem svetu, da se doseže razveljavitev poviška, ki ga je podjetje svojevoljno uvedlo in da preide proga pod občinsko upravo.

Solidarnost K.P. z uslužbenci krajevnih ustanov

V torek in sredo so ponovno stavkali uslužbenci krajevnih ustanov: občinske in pokrajinske uprave, občinske podporne ustanove ter umobolnice, ki že dalj časa zahtevajo poenotenje plač. Vseh 48 ur je bila stavka sto-odstotna.

Spričo kampaktnosti stavkajočih je nova Delavska zveza CGIL izdala poseben proglas, v katerem izraža pohvalo vsem stavkajočim

Komunistična partija je ob tej priliki v posebni resoluciji izrazila svojo solidarnost z uslužbenci krajevnih ustanov, ki so pokazali svojo enotnost v borbi, ter protestirala zaradi protidemokratičnih metod nadzornih in prefekturnih oblasti ter vladnega komisarja, ki so odbili soglasne sklepe občinskega in pokrajinskega sveta za popolno poenotenje plač kategorije. V resoluciji izjavlja tajništvo partije, da bo podpiralo zahteve uslužbencev na vseh inštancah, kjer je mogoče posredovati, da se doseže, kar upravičeno zahtevajo uslužbenci krajevnih ustanov.

22 odpustov v Konopljarni

Tržaška konopljarna je napovedala odpust 22 delavk in delavcev z izgovorom, da primanjkuje naročil, zaradi česar mora skrčiti nočni delovni urnik in odpustiti del nameščencev. Sindikalni organizaciji sta se uprli odpustom in zahtevata nujno sklicanje sestanka z delodajalci za obravnavanje zadeve.

Borba delavcev podjetja Sbocchelli

V industrijskem pristanišču so se spet zaprla vrata tovarne. Tokrat je na vrsti podjetje Sbocchelli, ki je zadnji dan aprila odpustilo vse svoje delavce, ne da bi jim izplačalo prejemke, ki jim pripadajo. Pravijo, da ima podjetje sicer precej naročil, nima pa denarnih sredstev, da bi nadaljevalo s poslovanjem. Prizadeti delavci so se v teh dneh obrnili do vseh posvetnih in cerkvenih oblasti ter do vseh strank, da jih zaščitijo in dosežejo pri vladi posojilo za nadaljevanje obratovanja. Delavci so v stalnem stiku s sindikalnima organizacijama, ki so, kot kaže, tik pred dosego sporazuma za izplačilo odpravnine prizadetim delavcem.

Prvi maj v Miljah

Slovensko narodno gledališče za Tržaško ozemlje

V soboto 11. t. m. ob 21. uri — v Avditoriju v Trstu —
V sredo 15. t. m. ob 21. uri — na Opčinah —
V petek 17. t. m. ob 21. uri — na Kontovelu —

ZGODBA ZA SMEH

dramatična farsa v treh dejanjih

Spisal: *Armand Salacrou*
Prevedla: *Draga Ahačičeva*

Obvestilo tajništva SHLP

Tajništvo Slovensko hrvatske ljudske prosvete javlja, da se stranke sprejemajo na sedežu organizacije, na trgu Duca degli Abruzzi 3, II. nadstr., vsak ponedeljek, sredo in petek dopoldne od 11. do 12.30 in vsak dan popoldne od 15. do 17. ure.

Podpirajmo prosvetno organizacijo

Slovensko hrvatska ljudska prosveta je dala pobudo za zbiranje prostovoljnih prispevkov za vzdrževanje sedeža in druge potrebe. Razna društva, organizacije in posamezni prijatelji so poslali v zadnjih časih svoj prispevek in sicer: PD «Haas» 2.000 lir, PD «Marušič» iz Rocola 3.205 lir, iz Škednja 3.000, celica na Opčinah 5.000, PD «Slavec» v Riemanjih 3.000, PD «Pisoni» iz Spodnje Kolonje 1.250, PD «Frausin» iz Milj 5.000, družina Bjekar iz Škednja 2.000 lir.

Vsem darovalcem se tajništvo SHLP iskreno zahvaljuje ter obenem naproša, naj tudi drugi posnemajo.

KINO

Opčine

Sobota, 11. maja: «Ve daljnih dežel» (Il ve terre lontane); Col film cinemaskop.
Nedelja, 12. maja: se pon
Ponedeljek, 13. maja: novi.
Torek, 14. maja: «Ka film Lux.
Sreda, 15. maja: se pon
Četrtek, 16. maja: «Ze portreta» (La donn ritratto); film Enic.

Prosek

Sobota, 11. maja: «Ko se njikrat videl Pariz» tima volta che vidi gi); barvni film MG
Nedelja, 12. maja: se pon
Sreda, 15. maja: «Oder (La ribalda dei film Lux.

Nabrežina

Sobota, 11. maja: «Mla leta» (Anni verdi); MGM.
Nedelja, 12. maja: se pon

Slovensko narodno gledališče in Glasbena matica v Trstu

V nedeljo 12. t. m. ob 16 — v Avditoriju v Trstu
V torek 14. t. m. ob 21 — v Škednju —

Planinska ro

opereta v treh dej

Besedilo in glasba: *Radovan Gobec*

Akademija slov. učiteljiš

Državno učiteljišče s skim učnim jezikom priredi v ponedeljek 13 ob 20. uri v Avditoriju mijo. Na sporedu so de cije, pevske, plesne in ske točke ter enodejanka goliča «Našli so se».

Vabila so na razpolago ništvu slovenskih sredn v Tržaški knjigarni v Frančiška 20 in v knjigar tunat, ul. Paganini 2.